

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Σχολή Επικοινωνίας και
Μέσων Ενημέρωσης

Πτυχιακή εργασία

**«ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΗ
ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ»**

Κωνσταντία Ρούσου

Λεμεσός, Μάιος, 2024

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Πτυχιακή εργασία

«ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΗ ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΩΝ
ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ»

της

Κωνσταντίας Ρούσου

Επιβλέπων Καθηγητής

Δρ. Θεόδωρος Κούρος

Λεμεσός, Μάιος, 2024

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Κωνσταντία Ρούσου, 2024

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων της συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Πρωτίστως, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή της πτυχιακής μου εργασίας, κύριο Θεοδωρή Κούρο για τη συνεχή καθοδήγηση, τις ουσιώδεις συμβουλές, την αμέριστη υποστήριξη, καθώς και την αδιάκοπη ενθάρρυνση που μου παρείχε σε όλο αυτό το χρονικό διάστημα.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους της φίλους/ες και συμφοιτητές/τριες που με βοήθησαν και δέχτηκαν να συμμετέχουν στην έρευνα μου.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω της δικούς μου ανθρώπους, την οικογένεια μου για την υπομονή και την στήριξη της καθ'όλη την διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο «Επιπτώσεις της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων» έχει ως στόχο να ερευνήσει κατά πόσο η χρήση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ) επηρεάζει αρνητικά ή θετικά την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών που κατάγονται από την Κύπρο, αλλά που μπορεί να σπουδάζουν είτε στην Κύπρο, είτε σε οποιοδήποτε πανεπιστήμιο στο εξωτερικό. Η μεθοδολογία που έχει χρησιμοποιηθεί είναι μικτή. Η ποιοτική ανάλυση έγινε μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων και το δείγμα είναι 5 Κύπριοι/ες φοιτητές/τριες εκ των οποίων οι 2 είναι άνδρες και οι 3 γυναίκες. Το δείγμα της έρευνας επιλέχθηκε με βάση την ευκολία πρόσβασης σε φοιτητές/τριες. Όσον αφορά την ποσοτική μεθοδολογία συλλέχθηκαν δεδομένα μέσω ερωτηματολογίων. Το δείγμα είναι N=118 Κύπριοι φοιτητές και φοιτήτριες. Η μέθοδος που ακολουθήθηκε είναι της στρωματοποιημένης δειγματοληψίας. Τα ερωτηματολόγια περιλάμβαναν ερωτήσεις για τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος, γενικές πληροφορίες για την χρήση ΜΚΔ και την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η χρήση ΜΚΔ επηρεάζει αρνητικά την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων, ενώ παράλληλα η αυξημένη χρήση κινητού τηλεφώνου κατά τη διάρκεια των διαλέξεων σχετίζεται με την έλλειψη συγκέντρωσης και τη προσοχή των φοιτητών/τριων.

Λέξεις κλειδιά: Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, ακαδημαϊκή επίδοση

ABSTRACT

This thesis entitled "Effects of the use of social media on academic performance of students" aims to investigate whether the use of Social Media negatively or positively affects the academic performance of students who come from Cyprus, but who may be studying either in Cyprus or at any university abroad. The methodology used is mixed. The qualitative analysis was done through semi-structured interviews and the sample is 5 Cypriot students of which 2 are men and 3 are women. The research sample was selected based on ease of access to students. Regarding the quantitative methodology, data were collected through questionnaires. The sample is N=118 Cypriot students. The method followed is stratified sampling. The questionnaires included questions about the demographics of the sample, general information about the use of Social Media and the academic performance of the students. The results showed that the use of Social Media negatively affects the academic performance of students, while at the same time the increased use of mobile phones during lectures is related to students losing concentration and attention.

Keywords: Social Media, academic performance

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	iv
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	v
ABSTRACT.....	vi
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	vii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	ix
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	x
1 Εισαγωγή	1
1.1 Θεωρητικό πλαίσιο	3
1.1.1 Ψηφιακή Κοινωνία	3
1.1.2 Social Media	4
1.1.3 Ακαδημαϊκή Επίδοση	5
1.2 Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας.....	6
2 Μεθοδολογία Έρευνας.....	11
3 Αποτελέσματα.....	16
3.1 Χρήση Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης.....	16
3.2 Χρήση Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης κατά την διάρκεια των μαθημάτων ..	24
3.3 Ακαδημαϊκή Επίδοση.....	31
3.4 Συσχέτιση της χρήσης ΜΚΔ και ακαδημαϊκής επίδοσης	34
3.5 Group Chats	44
3.6 Συσχέτιση μεταξύ δηλώσεων φοιτητών/τριων για το χρόνο στα ΜΚΔ με τις πραγματικές ώρες χρήσης.....	46
4 Συμπεράσματα	51
4.1 Μελλοντικές Έρευνες	55
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	56

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	59
Οδηγός Συνέντευξης.....	59
Ερωτηματολόγιο	61

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Χρόνος στα ΜΚΔ

Πίνακας 2: Εξοικείωση με τα ΜΚΔ

Πίνακας 3: Συσχέτιση χρήση κινητού και προσοχή στις διαλέξεις

Πίνακας 4: Συσχέτιση για έλεγχο ειδοποιήσεων και χρήση κινητού στις διαλέξεις

Πίνακας 5: Συσχέτιση για συχνότητα διαβάσματος με ώρες διαβάσματος

Πίνακας 6: Διάσπαση προσοχής λόγω ΜΚΔ

Πίνακας 7: Συσχέτιση του χρόνου που αφιερώνουν οι φοιτητές/τριες στα ΜΚΔ με γενικό βαθμό

Πίνακας 8: Συσχέτιση με τη χρήση κινητού κατά τη διάρκεια της διάλεξης και της επιρροής προσοχής από τα ΜΚΔ

Πίνακας 9: Συσχέτιση γενικού βαθμού με προσοχή στις διαλέξεις

Πίνακας 10: Συσχέτιση του γενικού βαθμού με την παρουσία στις διαλέξεις, τον χρόνο που αφιερώνουν στα ΜΚΔ και το έτος σπουδών

Πίνακας 11: συσχέτιση για μάθηση από ΜΚΔ για τις σπουδές μία σελίδες εκπαιδευτικού περιεχομένου χρόνο που αφιερώνουν στα ΜΚΔ και γενικό βαθμό.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Φύλο Δείγματος

Διάγραμμα 2: Πόλη

Διάγραμμα 3: Έτος Σπουδών

Διάγραμμα 4: Λόγοι Χρήσης ΜΚΔ

Διάγραμμα 5: ΜΚΔ που χρησιμοποιούν οι φοιτητές/τριες

Διάγραμμα 6: Προσοχή των φοιτητών/τριων εν ώρα διαλέξεων

Διάγραμμα 7: Χρήση κινητού τηλεφώνου κατά την διάρκεια των διαλέξεων

Διάγραμμα 8: Βαθμός Επιρροής κατά την διάρκεια των διαλέξεων από ΜΚΔ

Διάγραμμα 9: Γενικός Βαθμός

Διάγραμμα 10: Ύπαρξη ομαδικών συνομιλιών

Διάγραμμα 11: Θέματα που συζητούν στις ομαδικές συνομιλίες

Διάγραμμα 12: Ακαδημαϊκό πρόγραμμα & ημερολόγιο ώρες χρήσης στα ΜΚΔ

Διάγραμμα 13: Ακαδημαϊκό πρόγραμμα & ημερολόγιο ώρες χρήσης στα ΜΚΔ

Διάγραμμα 14: Ακαδημαϊκό πρόγραμμα & ημερολόγιο ώρες χρήσης στα ΜΚΔ

Διάγραμμα 15: Ακαδημαϊκό πρόγραμμα & ημερολόγιο ώρες χρήσης στα ΜΚΔ

Διάγραμμα 16: Ακαδημαϊκό πρόγραμμα & ημερολόγιο ώρες χρήσης στα ΜΚΔ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Μ.Κ.Δ

Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης

1 Εισαγωγή

Η παρούσα ερευνητική μελέτη με θέμα «Επιπτώσεις της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων» επικεντρώνεται στην εξέταση του ποιες είναι οι συνέπειες της χρήσης των κοινωνικών μέσων καθώς και πώς η χρήση αυτή επηρεάζει την ακαδημαϊκή επίδοση, με βασικό άξονα τη συχνότητα και τη διάρκεια της χρήσης αυτής. Παράλληλα, η μελέτη έχει ως σκοπό να εξετάσει κατά πόσο η ακαδημαϊκή επίδοση επηρεάζεται θετικά ή αρνητικά στην περίπτωση Κύπριων φοιτητών/τριων. Επίσης, θα μελετηθεί κατά πόσο η χρήση των ΜΚΔ κατά τη διάρκεια των μαθημάτων επηρεάζει την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων.

Η εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυρήνα τόσο για την προσωπική όσο και για την επαγγελματική εξέλιξη του ατόμου. Μέσα από την εκπαίδευση το άτομο αναπτύσσει δεξιότητες και ικανότητες, τις οποίες μπορεί να χρησιμοποιήσει καθόλη την διάρκεια σπουδών του καθώς και στην μελλοντική του ζωή. Στην σύγχρονη εποχή που ζούμε, η εκπαίδευση προσπαθεί να εξελιχθεί μαζί με την τεχνολογία και την χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Μέσα από το διαδίκτυο αναβαθμίστηκε η εκπαίδευση λόγω της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η οποία ήταν η μόνη λύση για εκπαίδευση τον καιρό της πανδημίας. Σύμφωνα με τους Kolan & Dzandza (2018), τα ΜΚΔ είναι δίκικοπο μαχαίρι. Ο λόγος που το ισχυρίζονται είναι γιατί υπάρχουν και τα πλεονεκτήματα αλλά και τα μειονεκτήματα για την χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης όσον αφορά την ακαδημαϊκή επίδοση. Τα θετικά που μπορούν να αποκομίσουν οι φοιτητές/τριες από τα ΜΚΔ είναι η κοινοποίηση πληροφοριών καθώς και η δημιουργία σχέσεων. Από την άλλη, τα αρνητικά που λαμβάνουν είναι ο εθισμός στα μέσα αυτά, ο οποίος δεν συμβαίνει απαραίτητα καθώς και η διάσπαση προσοχής από την ακαδημαϊκή επίδοση (Kolan & Dzandza, 2018).

Στις μέρες μας, η τεχνολογία εξελίσσεται με ραγδαίους ρυθμούς, η κοινωνία καθώς και οι φοιτητές/τριες την χρησιμοποιούν στην καθημερινότητα τους. Πλέον, η χρήση της τεχνολογίας θεωρείται ένα αναγκαίο προσόν που πρέπει να διαθέτει κάθε φοιτητής/τρια, έτσι ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις πανεπιστημιακές εργασίες και ίσως μετέπειτα στις επαγγελματικές υποχρεώσεις του/της. Η διερεύνηση των αποτελεσμάτων της χρήσης των κοινωνικών μέσων στην ακαδημαϊκή επίδοση είναι

μείζονος σημασίας θέμα, εφόσον μπορούν μέσα από τα αποτελέσματα της έρευνας να αναπτυχθούν κατάλληλες τεχνικές που μπορούν να βελτιώσουν την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων, αν αυτό θεωρηθεί αναγκαίο. Το θέμα αυτό είναι σημαντικό να εξεταστεί για να δούμε πώς και σε ποιο βαθμό η χρήση των κοινωνικών μέσων δικτύωσης επηρεάζει τη μάθηση και την επίδοση, αλλά παράλληλα και για να αναπτυχθούν στρατηγικές που ενισχύουν τις ακαδημαϊκές δεξιότητες και η διαχείριση του χρόνου. Επιπλέον, μπορεί να ενθαρρυνθεί η ψυχολογική ευημερία, διασφαλίζοντας ότι οι φοιτητές και φοιτήτριες αντιμετωπίζουν την ψηφιακή κοινωνία ως ένα εργαλείο που μπορεί να ωφελήσει την εκπαίδευσή τους, αντί να αποτελεί τροχοπέδη στην πορεία της ακαδημαϊκής επιτυχίας.

Μέσα από τη βιβλιογραφική αναζήτηση που έγινε για τη συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία, εντοπίστηκαν έρευνες για τις επιπτώσεις της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης όσον αφορά την επιρροή της ακαδημαϊκής επίδοσης. Μία από αυτές θεωρεί πως τα ΜΚΔ δεν είναι αυτά που επηρεάζουν την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών (El-Badawy & Hashem, 2015). Όμως, οι έρευνες αυτές δεν αφορούν τους Κύπριους φοιτητές/τριες. Η παρούσα πτυχιακή πρόταση αφορά μόνο Κύπριους φοιτητές/τριες, για τους οποίους δεν εντοπίστηκαν έρευνες που να το εξετάζουν. Σε αυτό το σημείο, η παρούσα πτυχιακή έρχεται να συνεισφέρει δημοσιεύοντας δεδομένα για μια μικρή χώρα, όπως είναι η Κύπρος. Είναι σημαντικό να γίνονται έρευνες σε τοπικά επίπεδα, εφόσον έτσι μαθαίνουμε τις αδυναμίες μας, ως λαός, για να μπορούμε να τις αντιμετωπίσουμε. Ωστόσο, δεν αποκλείεται η περίπτωση να υπάρχουν τέτοιου είδους έρευνες αλλά να μην έχουν εντοπιστεί από την ερευνήτρια. Τέλος, η έρευνα είναι πρωτότυπη γιατί εκτός από το δείγμα όπου τα άτομα θα έχουν κυπριακή καταγωγή, συλλέχθηκαν τα ωρολόγια πρόγραμμα συγκεκριμένων φοιτητών/τριών καθώς και στιγμιότυπα (screenshots) από τις οθόνες των Κύπριων φοιτητών/τριών για το χρόνο που αφιερώνουν στα ΜΚΔ, έτσι ώστε να γίνει συσχέτιση κατά πόσο είναι ενεργοί στα ΜΚΔ την ώρα των διαλέξεων.

Η παρούσα πτυχιακή σχεδιάστηκε για να απαντήσει τα πιο κάτω ερευνητικά ερωτήματα:

- Η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης επηρεάζει θετικά ή αρνητικά την ακαδημαϊκή επίδοση;

- Επηρεάζεται ο βαθμός προσοχής των φοιτητών/τριων κατά την διάρκεια των διαλέξεων από τα ΜΚΔ;
- Πώς αντιστοιχούν οι δηλώσεις των φοιτητών/τριων για τον χρόνο που δαπανούν στα ΜΚΔ κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τις πραγματικές ώρες λειτουργίας των ΜΚΔ;

Όσον αφορά τη δομή της παρούσας εργασίας, στο κεφάλαιο ένα αναφέρεται το θεωρητικό πλαίσιο, όπου ορίζονται συγκεκριμένοι όροι όπως τι είναι η ψηφιακή κοινωνία, τι είναι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ΜΚΔ) καθώς και η ακαδημαϊκή επίδοση. Ακόμη, θα παρουσιαστεί η βιβλιογραφική ανασκόπηση στην οποία είναι βασισμένη η συγκεκριμένη έρευνα, ενώ στο κεφάλαιο 2 παρουσιάζεται η μεθοδολογία, η οποία θα εφαρμοστεί χρησιμοποιώντας μεικτή προσέγγιση (ποσοτική και ποιοτική μέθοδος) και το δείγμα, στο κεφάλαιο 3 αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας, ενώ στο κεφάλαιο 4 συνοψίζονται τα συμπεράσματα καθώς και προτάσεις για μελλοντικές έρευνες.

1.1 Θεωρητικό πλαίσιο

1.1.1 Ψηφιακή Κοινωνία

Ο όρος «Ψηφιακή Κοινωνία» ορίζεται ως μια μορφή κοινωνίας όπου τα άτομα είναι άμεσα συνδεδεμένα με την τεχνολογία. Όπως κάθε κοινωνία, έτσι και η ψηφιακή κοινωνία έχει τους δικούς της κανονισμούς και τα δικά της επιτρεπτά όρια, όπου οι χρήστες του ψηφιακού κόσμου πρέπει να σέβονται (Φωτοπούλου, 2023). Η ψηφιακή κοινωνία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη τόσο με την χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και το διαδίκτυο όσο και με την εκπαίδευση και κατ'επέκταση την ακαδημαϊκή επίδοση. Πλέον στις μέρες μας, η απουσία της φυσικής παρουσίας δεν συντελεί τροχοπέδη, και έτσι οι ανθρώπινες σχέσεις μπορούν να αναπτυχθούν και στη ψηφιακή κοινωνία. Οι χρήστες του διαδικτύου μπορούν να κάνουν ακριβώς τις ίδιες ενέργειες όπως και στην πραγματική τους ζωή. Για παράδειγμα, μπορούν να ανταλλάξουν απόψεις και πληροφορίες είτε μέσα από φόρουμ είτε από τα ΜΚΔ. Παράλληλα, οι χρήστες του διαδικτύου μπορούν να εργάζονται ηλεκτρονικά ή ακόμη και να μορφώνονται μέσω της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα, μέσα από τα

ΜΚΔ τα μέλη του διαδικτύου μπορούν να αγοράσουν και να πωλήσουν προϊόντα, να δημιουργήσουν φιλίες ή ακόμη να βρουν και το έτερόν τους ήμισυ (Φωτοπούλου, 2023). Σύμφωνα με τον Καλουδάκη (2013), τα τελευταία χρόνια, η ανάπτυξη του Διαδικτύου έχει επιφέρει μια εκρηκτική αύξηση. Ο παγκόσμιος ιστός έχει ενσωματωθεί στην καθημερινότητα των σύγχρονων ανθρώπων, προσφέροντάς τους τη δυνατότητα να επικοινωνούν με ολόκληρο τον κόσμο, μόνο μέσω ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή. Άνθρωποι από διαφορετικές ηλικίες, φυλές και εθνικότητες αλληλεπιδρούν δημιουργώντας ένα ψηφιακό κοινωνικό περιβάλλον.

1.1.2 Social Media

Ο όρος «Κοινωνικά Δίκτυα» ή «Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης» (ΜΚΔ) αναφέρεται σε διαδικτυακές πλατφόρμες που επιτρέπουν στους χρήστες να δημιουργούν, να δημοσιεύουν και να ανταλλάσσουν περιεχόμενο, καθώς και να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους (Χριστοδουλόπουλος & Δημητρόπουλος, 2020). Σύμφωνα με τους Karoor et al. (2018):

«Τα Μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούνται από διάφορες πλατφόρμες καθοδηγούμενες από τους χρήστες που διευκολύνουν τη διάδοση περιεχομένου, τη δημιουργία διαλόγων και την επικοινωνία σε ένα ευρύτερο κοινό. Είναι ουσιαστικά ένας ψηφιακός χώρος που δημιουργείται από τους ανθρώπους και παρέχει ένα περιβάλλον που είναι ευνοϊκό για αλληλεπιδράσεις και δικτύωση σε διαφορετικά επίπεδα.»

Συνεπώς, οι αλληλεπιδράσεις των ατόμων μπορούν να περιλαμβάνουν προσωπικά, επαγγελματικά, επιχειρηματικά, πολιτικά και κοινωνικά θέματα. Για παράδειγμα, κοινωνικά μέσα όπως το Facebook, Instagram, Tik Tok, Snapchat, ενθαρρύνουν την αλληλεπίδραση μέσω των likes, των σχολίων και την κοινοποίηση οποιουδήποτε είδους πληροφορίας μεταξύ των χρηστών συμπεριλαμβανομένων εικόνων, κειμένων, συνδέσμων και βίντεο. Επιπρόσθετα, υποστηρίζεται μέσα από την ψυχολογία και την κοινωνιολογία ότι η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σχετίζεται άμεσα με την προβολή του εαυτού του χρήστη και με τον ατομικισμό (Miller et al., 2016).

1.1.3 Ακαδημαϊκή Επίδοση

Από γενιά σε γενιά, οι άνθρωποι προσπαθούν να καλλιεργήσουν στους άλλους τις αξίες, την παράδοση καθώς και τον τρόπο ζωής που αποκόμισαν από τους δικούς τους ανθρώπους. Μέσα από άγραφους κανόνες, κάθε γενιά πιστεύει ότι έχει ως χρέος της να ενημερώσει τις νεότερες γενιές για την κοινωνική και πολιτιστική κληρονομιά, δηλαδή τη γλώσσα, τα ήθη και έθιμα καθώς και τις αξίες τους. Αυτό αποτελεί κομμάτι της εκπαίδευσης και της εξέλιξης της προσωπικότητας του κάθε ατόμου. Η εκπαίδευση διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες^ο στην μορφωτική, στην κοινωνική και στην πολιτιστική (Athens University of Economics and Business, χ.χ). Για σκοπούς της συγκεκριμένης μελέτης, θα γίνει αναφορά μόνο στην μορφωτική εκπαίδευση. Η εκπαίδευση αυτή, στοχεύει στη καλλιέργεια του ατόμου τόσο στο πνεύμα όσο στη ψυχή και το σώμα. Η μορφωτική εκπαίδευση θέτει τις βάσεις για τις σωστές γνώσεις και δεξιότητες του ατόμου όσον αφορά την ομαλή του ένταξη στην κοινωνία. Ακόμη, είναι υπεύθυνη για την αυτογνωσία, την υπευθυνότητα, τη φαντασία και την κριτική σκέψη που θα αποκτήσει το άτομο, καθώς και για την ένταξη του σε ένα περιβάλλον εργασίας (Athens University of Economics and Business, χ.χ).

Πέρα από τις αξίες, το εκπαιδευτικό σύστημα είναι υπεύθυνο για την πολιτική κοινωνικοποίηση, εφόσον μέσω αυτού μπορούν να αναπτυχθούν έννοιες όπως της εθνικής συνείδησης καθώς και της πολιτικής δράσης (Γεωργακοπούλου, χ.χ). Επιπρόσθετα, το εκπαιδευτικό σύστημα είναι ικανό να ρυθμίσει την συμπεριφορά ενός νέου με σκοπό να τηρεί και να πληροφορεί άλλους για τις αρχές της κοινωνίας (Γεωργακοπούλου, χ.χ). Εντούτοις, η εκπαίδευση έχει πολλές πτυχές στην διαμόρφωση του ατόμου, μια εκ των οποίων είναι και η ακαδημαϊκή επίδοση. Ο όρος «Ακαδημαϊκή Επίδοση» αναφέρεται στην διαδικασία στην οποία ένας/μια μαθητής/τρια ή φοιτητής/τρια αποκομίζει γνώσεις και δεξιότητες είτε από την δευτεροβάθμια, είτε από την τριτοβάθμια εκπαίδευση, αντίστοιχα. Η μέτρηση της διαδικασίας αυτής πραγματοποιείται μέσα από τις εξετάσεις, τις εργασίες και τους βαθμούς του κάθε ατόμου (Πέτρου, 2020). Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τους Flueckiger et al. (2014) «Η ακαδημαϊκή επίδοση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι ένα κατασκευάσμα που έχει αξιολογηθεί σε διαφορετικές διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της νοημοσύνης, της γνωστικής ικανότητας και της επιτυχίας στις εξετάσεις». Ωστόσο, η επιτυχία στις εξετάσεις είναι η βασική προϋπόθεση για τη συνέχιση των σπουδών και την

απασχόληση των πτυχιούχων, και ως εκ τούτου, η επιτυχία στις εξετάσεις και οι βαθμοί εξακολουθούν να είναι τα πιο διαδεδομένα μέτρα ακαδημαϊκής επίδοσης (Flueckiger et al., 2014; Πέτρου, 2020).

1.2 Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

Η παρούσα μελέτη τονίζει τη σημασία της ισορροπίας μεταξύ ψηφιακού κόσμου και εκπαίδευσης στην εποχή των κοινωνικών μέσων. Στις μέρες μας, η τεχνολογία έχει αναβαθμίσει τον τρόπο που επικοινωνούμε σε όλους τους τομείς. Πραγματοποιήθηκαν πολλές μελέτες επί του θέματος, όπου κατέληγαν σε διαφορετικά συμπεράσματα. Έτσι, δεν έχει επιβεβαιωθεί ακόμα, αν η χρήση των ΜΚΔ επηρεάζει όντως την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων. Οι Talaue et al. (2018) διεξήγαγαν μια έρευνα κατά τη διάρκεια του καλοκαιρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2017-2018 για την χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και την επιρροή που έχουν στην ακαδημαϊκή επίδοση. Η έρευνα τους είχε τα εξής τρία ερευνητικά ερωτήματα: 1) τι είναι τα κοινωνικά μέσα και γιατί τα χρησιμοποιούν οι φοιτητές; 2) Πόσο χρόνο αφιερώνουν οι φοιτητές στη χρήση των κοινωνικών μέσων; 3) Ποιος είναι ο αντίκτυπος των κοινωνικών μέσων στην ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών; Ακόμη, χρησιμοποίησαν πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές έτσι ώστε να παρουσιάσουν έγκυρα και αντικειμενικά αποτελέσματα. Η έρευνα τους πραγματοποιήθηκε με ποσοτική και ποιοτική μέθοδο. Τα εργαλεία που χρησιμοποίησαν για την συλλογή πρωτογενών δεδομένων ήταν ερωτηματολόγια και παρατήρηση, ενώ δευτερογενείς πηγές ήταν η ανασκόπηση παλαιότερων ερευνών. Το δείγμα των ερωτηματολογίων ήταν 60 φοιτητές στην ειδικότητα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Πληροφορικών Συστημάτων Διαχείρισης που χρησιμοποιούν ενεργά τα κοινωνικά μέσα. Οι μεταβλητές που χρησιμοποίησαν οι ερευνητές σύμφωνα με την δική τους κρίση για την ανάλυση είναι η πρόσβαση και η χρήση των ερωτηθέντων στο διαδίκτυο, η αντίληψη στα ΜΚΔ και η συχνότητα χρήσης του. Μέσα από την έρευνα των Talaue et al. (2018) αποδείχθηκε ότι το διαδίκτυο είναι ένα σημαντικό μέσο για τους φοιτητές τόσο σε ακαδημαϊκό όσο και σε προσωπικό επίπεδο. Η έρευνα έδειξε ότι η πλειονότητα από αυτούς εκτελούν εργασίες μέσω του διαδικτύου, παρακολουθούν σειρές καθημερινά, αλλά αυτό δεν τους επηρεάζει στην ακαδημαϊκή επίδοσή τους (M. Talaue et al., 2018).

Επιπρόσθετα, η έρευνα των Giunchiglia, κ.α (2018), με τίτλο “Mobile social media usage and academic performance” εξετάζει τη σχέση μεταξύ χρήσης κοινωνικών μέσων και ακαδημαϊκής επίδοσης στους/στις φοιτητές/τριες. Ο τρόπος με τον οποίο αναλύεται αυτή η σχέση είναι με την χρήση smartphones των φοιτητών/τριων, δηλαδή κρατούσαν ημερολόγιο από την χρήση τους στα ΜΚΔ για να μπορούν να συνδυάσουν τη χρήση των εφαρμογών στα ΜΚΔ με τον χρόνο που δαπανούν σε ακαδημαϊκές δραστηριότητες. Τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας είναι τα εξής: (1) Ποια είναι τα μοτίβα συμπεριφοράς που προκαλούν τα κοινωνικά μέσα και η χρήση smartphones και πώς επηρεάζουν την ακαδημαϊκή ζωή των φοιτητών; (2) Ποια είναι τα πρότυπα χρήσης κοινωνικών μέσων που σχετίζονται με την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών; Το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα περιλάμβανε 72 φοιτητές. Τα αποτελέσματα δείχνουν μια αρνητική σχέση μεταξύ χρήσης κοινωνικών μέσων και ακαδημαϊκής επίδοσης. Συνολικά, η έρευνα προσπαθεί να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ των ερευνών που επικεντρώνονται στον εθισμό των smartphones και των ερευνών που εστιάζουν στην ακαδημαϊκή επίδοση.

Από την άλλη, ο Hamed (2022) υποστηρίζει ότι η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να καταλήξει επιβλαβής για την ακαδημαϊκή επιτυχία. Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε από το Νοέμβριο έως Δεκέμβριο 2021. Το δείγμα ήταν 155 φοιτητές μεταξύ 18 και 30 ετών, οι οποίοι ήταν χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η έρευνα ακολούθησε την ποσοτική ανάλυση εφόσον τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου. Η μελέτη αυτή εξέτασε το χρόνο που οι φοιτητές αφιερώνουν στα ΜΚΔ, καθώς και τους λόγους. Τέλος, παρουσίασε τις επιπτώσεις των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στις μαθησιακές δραστηριότητες. Η μέτρηση έγινε με τις ακόλουθες μεταβλητές: το φύλο, η ηλικία, οι ώρες που αφιέρωσαν οι μαθητές στο διαδίκτυο και στα ΜΚΔ, το πιο συχνά χρησιμοποιούμενο ΜΚΔ, οι λόγοι που χρησιμοποιούσαν τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, οι επιπτώσεις της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στις σχέσεις με την οικογένεια και τους φίλους αλλά και στην ακαδημαϊκή επίδοση. Οι μεταβλητές εξετάστηκαν χρησιμοποιώντας στατιστικές μεθόδους και υπολογίζοντας ποσοστά και συχνότητες. Η έρευνα του Hamed (2022) έδειξε ότι η χρήση των ΜΚΔ κατά την διάρκεια της νύχτας, έχει ως αποτέλεσμα λιγότερες ώρες ύπνου για τον φοιτητή με αποτέλεσμα να μην είναι συγκεντρωμένος στις διαλέξεις και έτσι να μειώνεται η ακαδημαϊκή επίδοση. Τα ευρήματα υποδεικνύουν

ότι οι φοιτητές/τριες αντί να χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ για εκπαιδευτικούς σκοπούς τα χρησιμοποιούν για δικά τους προσωπικά ζητήματα όπως για παράδειγμα να συνομιλούν με άλλους στο διαδίκτυο (Hamed, 2022).

Παράλληλα, η έρευνα των Kolan και Dzandza (2018), έδειξε ότι η χρήση των ΜΚΔ αποτελεί «δίκωπο μαχαίρι» για την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών εφόσον υπάρχουν θετικές αλλά και αρνητικές οπτικές επί του θέματος. Η μελέτη αυτή πραγματοποιήθηκε στο πανεπιστήμιο της Γκάνας της Δυτικής Αφρικής. Το δείγμα ήταν 197 φοιτητές του πανεπιστημίου αυτού, οι οποίοι ήταν εξοικειωμένοι με τα ΜΚΔ. Η έρευνα ακολούθησε την ποσοτική ανάλυση εφόσον τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου. Η μεθοδολογία έγινε με τυχαία δειγματοληψία. Τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας ήταν ο βαθμός εμπλοκής των φοιτητών/τριων αυτών στα ΜΚΔ, ο λόγος που οι φοιτητές/τριες χρησιμοποιούσαν τα ΜΚΔ και αν αυτή η εμπλοκή επηρεάζει θετικά ή αρνητικά την ακαδημαϊκή τους επίδοση. Η μελέτη αποδεικνύει ότι οι φοιτητές του πανεπιστημίου της Γκάνας είναι ενεργοί στα κοινωνικά μέσα. Παρά το γεγονός ότι η πλειοψηφία τους χρησιμοποιεί τα κοινωνικά μέσα κυρίως για κοινωνική διασκέδαση, υπάρχει επίσης σημαντικό ποσοστό που τα χρησιμοποιεί για ακαδημαϊκούς σκοπούς, όπως συμμετοχή σε συζητήσεις και λήψη πληροφοριών σχετικά με τις δραστηριότητες της τάξης (Kolan & Dzandza, 2018). Τα ευρήματα της έρευνας ήταν πως αρκετοί φοιτητές/τριες ήταν εθισμένοι/ες στα ΜΚΔ και αυτό είχε άμεσο αποτέλεσμα στην αρνητική ακαδημαϊκή επίδραση τους. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης έρευνας, οι ερευνητές πρότειναν μέσω διαφόρων τρόπων όπως διαλέξεις σε πανεπιστήμια, να ενημερωθούν κατάλληλα οι φοιτητές/τριες για την σωστή χρήση των ΜΚΔ καθώς και οι καθηγητές/τριες τους να τους ενθαρρύνουν στην χρήση των ΜΚΔ για την ακαδημαϊκή τους πορεία και άνοδο, αλλά ταυτόχρονα να τους περιορίζεται η χρήση ΜΚΔ όταν υπερβαίνουν τα όρια με την χρήση, αποσπώντας τους την προσοχή (Kolan & Dzandza, 2018).

Σύμφωνα με τις Rithika και Selvaraj (2013), όπου διεξήγαγαν μια έρευνα για την επιρροή των ΜΚΔ στην ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων, με στόχο να διακρίνουν τις επιπτώσεις της χρήσης των ιστότοπων κοινωνικής δικτύωσης στην εκπαίδευση. Η μεθοδολογία της έρευνας αναλύθηκε ποσοτικά μέσω ερωτηματολογίου που χορηγήθηκε σε 100 ερωτηθέντες. Η έρευνα εντόπισε σημαντικές συσχετίσεις μεταξύ της συχνότητας χρήσης των ιστότοπων κοινωνικής δικτύωσης και της

ακαδημαϊκής επίδοσης, των καθυστερημένων υποβολών εργασιών και των επιρροών στον τρόπο ζωής που οφείλονται στην προβολή των ιστότοπων κοινωνικής δικτύωσης σε κινητά τηλέφωνα. Τα αποτελέσματα έδειξαν αρνητικό αντίκτυπο των συχνών επισκέψεων στους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης και του αυξημένου χρόνου που αφιερώνεται σε αυτές τις πλατφόρμες στην ακαδημαϊκή ζωή των μαθητών, ωστόσο δεν βρέθηκε ουσιαστική επίδραση στη μάθηση των φοιτητών/τριων σχετικά με τις σπουδές και τις ακαδημαϊκές τους επιδόσεις. Τα ευρήματα υπογραμμίζουν την ανάγκη για ισορροπημένη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τους φοιτητές/τριες για τον μετριασμό των δυσμενών επιπτώσεων στην εκπαίδευση.

Επιπρόσθετα, η έρευνα των Le Gall, κ.α. (2020), εμβαθύνει στη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης μεταξύ των φοιτητών/τριων κατά τη διάρκεια των εξεταστικών περιόδων και την επιρροή της χρήσης όσον αφορά τα επίπεδα άγχους. Η έρευνα αυτή είναι ποσοτική, εφόσον περιλαμβάνει τη χορήγηση ερωτηματολογίων που διανέμεται σε φοιτητές/τριες πανεπιστημίου. Μια σημαντική πλειοψηφία των φοιτητών/τριων, περίπου το 84,8%, χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ για εκπαιδευτικούς σκοπούς κατά τη διάρκεια των εξετάσεων, με το YouTube και το Facebook να είναι οι πιο χρησιμοποιούμενες πλατφόρμες. Συγκεκριμένα, η μελέτη διαπίστωσε ότι η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης γενικά μειώνει το άγχος των μαθητών. Ωστόσο, το Instagram, που χρησιμοποιείται κυρίως για το πέρασμα του χρόνου, παρουσιάζει παραδόξως τα υψηλότερα επίπεδα άγχους μεταξύ των φοιτητών/τριων. Τα ευρήματα υπογραμμίζουν τις διαφορετικές ανάγκες και προτιμήσεις των φοιτητών/τριων σχετικά με τη χρήση της τεχνολογίας κατά τη διάρκεια των εξετάσεων.

Σύμφωνα με τους Amin, κ.α (2016), που διεξήγαν έρευνα με θέμα “Impact of Social Media of Student’s Academic Performance” διερευνούν πώς η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης επηρεάζει τις ακαδημαϊκές επιδόσεις των φοιτητών πανεπιστημίου, εστιάζοντας σε πλατφόρμες όπως το Facebook και το Twitter. Η έρευνα διερευνά τον γενικό αντίκτυπο της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στα ακαδημαϊκά επιτεύγματα των φοιτητών/τριων, τις επιρροές δημοφιλών πλατφορμών όπως το Facebook και το Twitter στα επίπεδα αφοσίωσης των φοιτητών/τριων και στις συνήθειες μελέτης, διερευνώντας πώς αυτές οι πλατφόρμες διαμορφώνουν την αλληλεπίδραση των φοιτητών/τριων με το εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Τέλος, η μελέτη διερευνά διάφορες μεθοδολογικές προσεγγίσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για

την ανάλυση της περίπλοκης σχέσης μεταξύ των προτύπων χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των αποτελεσμάτων της ακαδημαϊκής επίδοσης. Η έρευνα διεξήχθη μέσω δείγματος 300 φοιτητών/τριών. Χρησιμοποιώντας περιγραφική στατιστική, η έρευνα αποκαλύπτει μια θετική συσχέτιση μεταξύ των ΜΚΔ και της ακαδημαϊκής επιτυχίας, ιδιαίτερα εμφανή στη διευκόλυνση των αλληλεπιδράσεων που σχετίζονται με τη μελέτη και στην ενισχυμένη δέσμευση με το ακαδημαϊκό περιεχόμενο. Η μελέτη υπογραμμίζει μέτριες συσχετίσεις μεταξύ της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και της ακαδημαϊκής επίδοσης, με το Facebook να επιδεικνύει σημαντικό αντίκτυπο ενώ η επιρροή του Twitter φαίνεται λιγότερο σημαντική. Τα αποτελέσματα είναι κυρίως θετικά, καθώς οι φοιτητές/τριες που ασχολούνται με τις πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης τείνουν να μοιράζονται και να δημιουργούν ιδέες που σχετίζονται με τις σπουδές τους, ενώ παράλληλα το απολαμβάνουν. Κατά συνέπεια, τα ΜΚΔ αναδεικνύονται ως πολύτιμο εργαλείο για τους/τις φοιτητές/τριες για να βελτιώσουν τις μαθησιακές τους εμπειρίες και τις ακαδημαϊκές τους επιδόσεις, υπογραμμίζοντας τη σημασία τους ως διευκόλυνσης της εκπαίδευσης τους.

Συμπερασματικά, έχουν γίνει πολλές έρευνες οι οποίες ασχολούνται με αυτό θέμα σε ευρύτερο επίπεδο. Κάθε έρευνα, ανάλογα με τα ερευνητικά ερωτήματα και την μεθοδολογία που χρησιμοποιήσε, έβγαλε και τα ανάλογα συμπεράσματα. Όπως παρουσιάστηκε και πιο πάνω οι έρευνες δεν συμφωνούν μεταξύ τους. Ακόμη, δεν βρέθηκε μια απάντηση εάν τα ΜΚΔ επηρεάζουν την ακαδημαϊκή επίδοση, εφόσον οι απόψεις δίστανται.

2 Μεθοδολογία Έρευνας

Σύμφωνα με τον Christie (2000) «η μελέτη περίπτωσης είναι μια ερευνητική μεθοδολογία που εστιάζει στην κατανόηση της δυναμικής που υπάρχει σε μια κατάσταση διαχείρισης». Συχνά οι ερευνητές εξετάζουν εις βάθος ένα συγκεκριμένο αντικείμενο μελέτης, με στόχο να τονίσουν την σημαντικότητα και την μοναδικότητα του θέματος αυτού (Stake, 1995, p. xi, Πηγιάκη, 2004:22, Yin, 2009, Anisimova & Thomson, 2012 όπως αναφ. Μαγγόπουλος, 2014). Πέρα από την σημαντικότητα και την μοναδικότητα του θέματος, η περίπτωση μελέτης έχει ως στόχο να αναδείξει το πώς και το γιατί έγινε στο συγκεκριμένο θέμα (Yin, 1993). Στην παρούσα έρευνα, ως μελέτη περίπτωσης επιλέχθηκε η επιρροή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην ακαδημαϊκή επίδοση.

Στη μελέτη με θέμα «Επιπτώσεις της Χρήσης των Κοινωνικών Μέσων στην Ακαδημαϊκή Επίδοση των Φοιτητών/τριων», η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι η «Χρήση των Κοινωνικών Μέσων», δηλαδή η ποσότητα και η συχνότητα με την οποία οι φοιτητές/τριες χρησιμοποιούν τα κοινωνικά μέσα. Αυτή η μεταβλητή εξετάζεται ως αίτιο της ακαδημαϊκής επίδοσης.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η «Ακαδημαϊκή Επίδοση», η οποία περιγράφει τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα των φοιτητών/τριων, όπως οι βαθμολογίες, η επίδοση σε εξετάσεις και τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα. Αυτή η μεταβλητή αποτελεί το αποτέλεσμα που επηρεάζεται από τη χρήση των κοινωνικών μέσων και είναι αυτή που θέλουμε να κατανοήσουμε πώς εξαρτάται από τη χρήση αυτών των μέσων.

Η μεθοδολογία που έχει χρησιμοποιηθεί είναι μικτή. Η έρευνα υιοθετεί τη λεγόμενη τριγωνοποίηση. Η τριγωνοποίηση συμπεριλαμβάνει τόσο ποιοτικές όσο και ποσοτικές ερευνητικές μεθόδους και τεχνικές (Kouros & Papadakis, 2018). Η έρευνα ξεκίνησε με την ποιοτική ανάλυση. Η ποιοτική ανάλυση έγινε μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων και το δείγμα είναι 5 Κύπριοι/ες φοιτητές/τριες εκ των οποίων οι 2 είναι άνδρες και οι 3 γυναίκες. Το δείγμα της έρευνας επιλέχθηκε με βάση την ευκολία πρόσβασης σε φοιτητές/τριες. Ο λόγος που στη συγκεκριμένη περίπτωση η ποιοτική έρευνα προηγήθηκε της ποσοτικής είναι λόγω του ότι στις συνεντεύξεις τα δείγματα είναι μικρά και υπάρχουν σχετικά περιορισμένες δυνατότητες γενίκευσης και σύγκρισης.

Παρ όλα αυτά, μέσω της ποιοτικής έρευνας τα αποτελέσματα που πάρθηκαν είναι λεπτομερείς και εις βάθος, καθώς και διαδικασίες/απόψεις που μπορεί να μην πρόβλεψε η ερευνήτρια, να μπορούν οι συνεντευξιαζόμενοι να απαντήσουν όπως οι ίδιοι επιθυμούν χωρίς να περιορίζουν τις απαντήσεις τους, εφόσον οι ερωτήσεις είναι ανοικτού τύπου. Επίσης, οι ερωτήσεις των συνεντεύξεων βοήθησαν στη διαμόρφωση του ερωτηματολογίου. Με αυτόν τον τρόπο, προσαρμόστηκαν καλύτερα στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που εξετάζονταν και αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές εμπειρίες και αντιλήψεις των συμμετεχόντων. Γι αυτό, η ποιοτική ανάλυση προηγήθηκε, λόγω του ότι πάρθηκαν εις βάθος πληροφορίες και αντιλήψεις για το θέμα αυτό, καθώς και για την δημιουργία του ερωτηματολογίου.

Η μέθοδος της συνέντευξης χρησιμοποιείται όταν η έρευνα εστιάζει στην διερεύνηση προσωπικών εμπειριών και στάσεων (Ιωσηφίδης, 2003). Ακόμη, ζητήθηκε από τα πέντε συνεντευξιαζόμενα άτομα να αποστείλουν σε στιγμιότυπα τις ώρες που είναι ενεργοί στα ΜΚΔ (ημερολόγιο) για να μπορεί να συσχετιστεί με το ακαδημαϊκό πρόγραμμα του καθενός και της κάθε μιας. Με αυτό τον τρόπο, βλέπουμε αν όντως οι φοιτητές/τριες χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ κατά την διάρκεια των μαθημάτων, και αν όντως αληθεύουν αυτά που είπαν στην συνέντευξη, έτσι ώστε τα αποτελέσματα να είναι έγκυρα.

Με το πέρας της διαδικασίας της ποιοτικής έρευνας ξεκίνησε η ποσοτική έρευνα. Η ποσοτική έρευνα έγινε σε δεύτερο στάδιο αφού το δείγμα της ποιοτικής δεν είναι αντιπροσωπευτικό και δεν μπορεί να γενικευτεί. Έτσι, στην ποσοτική έρευνα επιλέχθηκαν ειδικές περιπτώσεις φαινομένων, προς μελέτη, καθώς και οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου που δημιουργήθηκαν ήταν με βάση τις απαντήσεις από τις συνεντεύξεις (Kontogiannatou, 2018).

Όσον αφορά την ποσοτική μεθοδολογία συλλέχθηκαν δεδομένα μέσω ερωτηματολογίων. Για τη διεξαγωγή της έρευνας, δημιουργήθηκε ένα διαδικτυακό ερωτηματολόγιο με τη βοήθεια της εφαρμογής Google Forms. Η μέθοδος που ακολουθήθηκε είναι της στρωματοποιημένης δειγματοληψίας. Η στρωματοποιημένη δειγματοληψία αφορά μη τυχαίο δείγμα, ενώ ταυτόχρονα περιλαμβάνει δείγμα με βάση κάποια ίδια χαρακτηριστικά. Στην έρευνα αυτή τα χαρακτηριστικά θα στρωματοποιηθούν με βάση το φύλο, ανδρικό και γυναικείο, καθώς ένα ακόμη χαρακτηριστικό που έπρεπε να διέθετε όποιος απαντούσε το διαδικτυακό

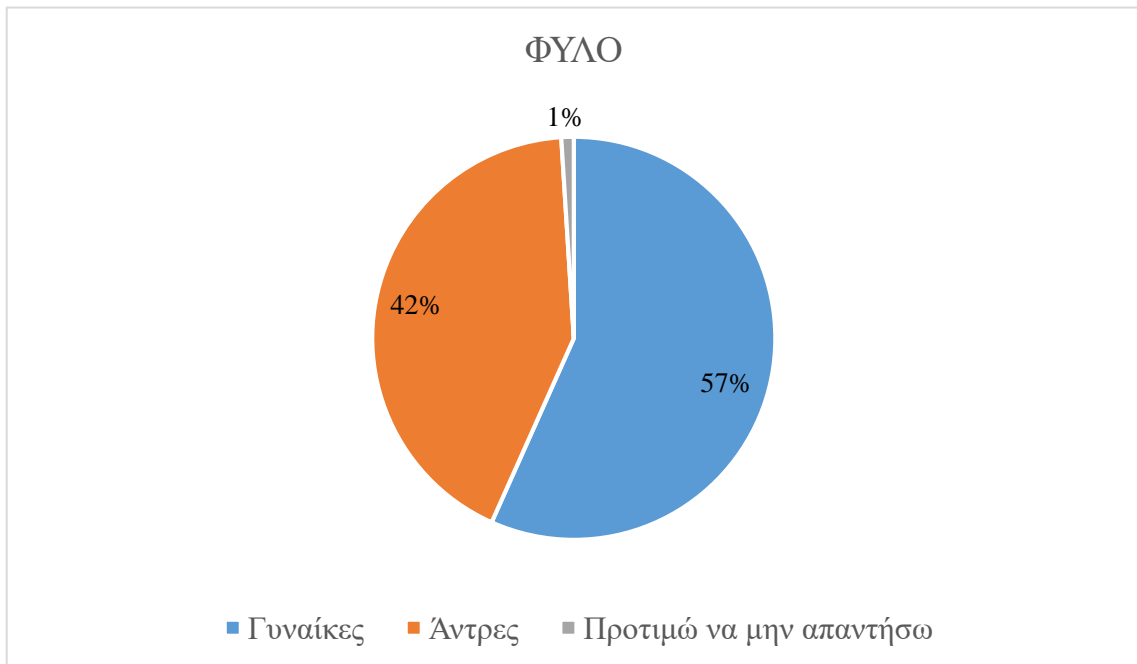
ερωτηματολόγιο είναι η φοίτηση του σε οποιοδήποτε πανεπιστήμιο εντός ή εκτός Κύπρου, ενώ ταυτόχρονα να κατάγεται από την Κύπρο (Kontogiannatou, 2018).

Το δείγμα είναι N=118 Κύπριοι φοιτητές και φοιτήτριες. Ο τρόπος προώθησης των ερωτηματολογίων έγινε μέσω email στους φοιτητές του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου από το τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου. Ακόμη, το ερωτηματολόγιο προωθήθηκε και στα υπόλοιπα πανεπιστήμια της Κύπρου. Τέλος, το ερωτηματολόγιο δημοσιεύθηκε στα ΜΚΔ (Facebook & Instagram) της ερευνήτριας.

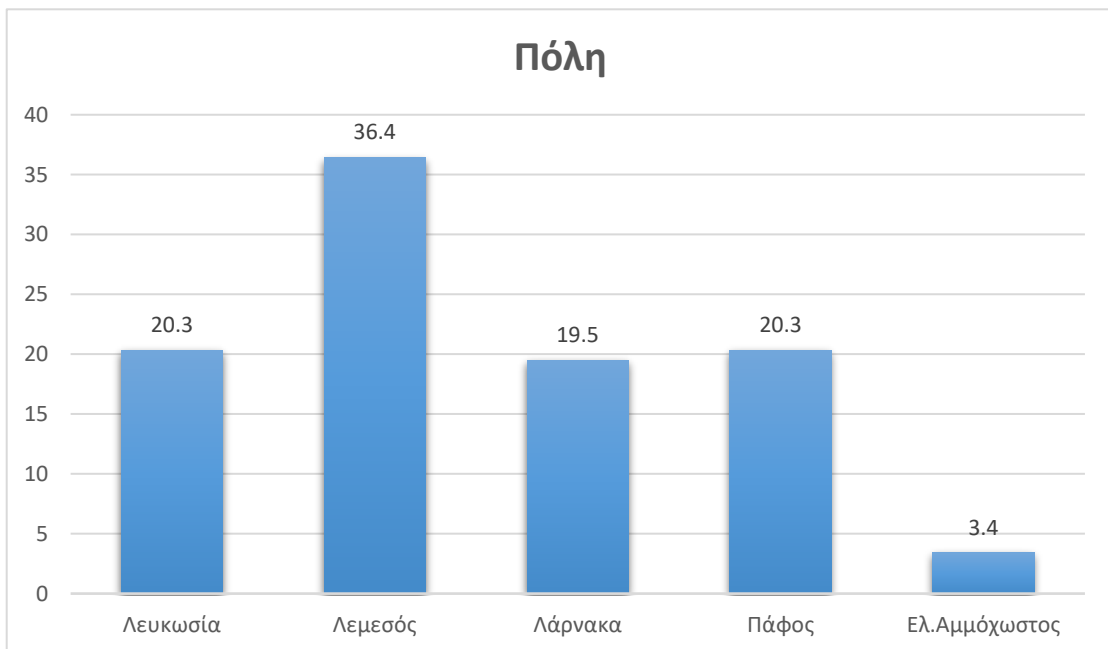
Η ποιοτική έρευνα διεξήχθη μέσω θεματικής ανάλυσης. Σκοπός της θεματικής ανάλυσης είναι η ανάδειξη και η ερμηνεία θεμάτων, προτάσεων και μοτίβων που προέκυψαν από τα ποιοτικά δεδομένα. Για την ποσοτική ανάλυση, χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα SPSS Statistics. Αυτή η ανάλυση περιλαμβάνει περιγραφικές στατιστικές μεθόδους και στατιστικές συσχετίσεις μεταξύ διαφόρων μεταβλητών. Στο πλαίσιο της ανάλυσης στο SPSS, χρησιμοποιήθηκαν οι μέθοδοι της παλινδρόμησης και ο συντελεστής Pearson.

Οι μεταβλητές που εξετάστηκαν για τις συσχετίσεις της ακαδημαϊκής επίδοσης και της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης είναι: χρήση κινητού κατά την διάρκεια της διάλεξης, προσοχή κατά την διάρκεια των διαλέξεων, έλεγχος ειδοποιήσεων κατά την διάρκεια των διαλέξεων, συχνότητα διαβάσματος, ώρες διαβάσματος, χρόνος στα ΜΚΔ, γενικός βαθμός, επιρροή των ΜΚΔ στην προσοχή του/της φοιτητή/τριας, παρουσία στις διαλέξεις, έτος σπουδών και ακολούθηση σελίδων/προφίλ με εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Στους τρεις πιο κάτω πίνακες βλέπουμε τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων όπου είναι το φύλο, η πόλη και το έτος σπουδών τους. Από το δείγμα των 118 φοιτητών/τριων, οι 67 είναι γυναίκες, οι 50 είναι άνδρες και ένα άτομο προτίμησε να μην απαντήσει. Ο δεύτερος πίνακας αντιπροσωπεύει την πόλη των φοιτητών/τριων. Σύμφωνα με το δείγμα, τα 24 άτομα είναι από τη Λευκωσία, τα 43 άτομα από τη Λεμεσό, τα 23 άτομα από τη Λάρνακα, τα 24 άτομα είναι από την Πάφο και τα υπόλοιπα 4 άτομα είναι από την Ελ.Αμμόχωστο. Στον τρίτο πίνακα παρουσιάζονται τα έτη σπουδών των φοιτητών/τριών. Τα 24 άτομα από τα 118 βρίσκονται στο πρώτο έτος του πανεπιστημίου. Αντίστοιχα, υπάρχουν 27 άτομα που ανήκουν στο δεύτερο έτος και 27 άτομα στο τρίτο έτος. Τα περισσότερα άτομα του

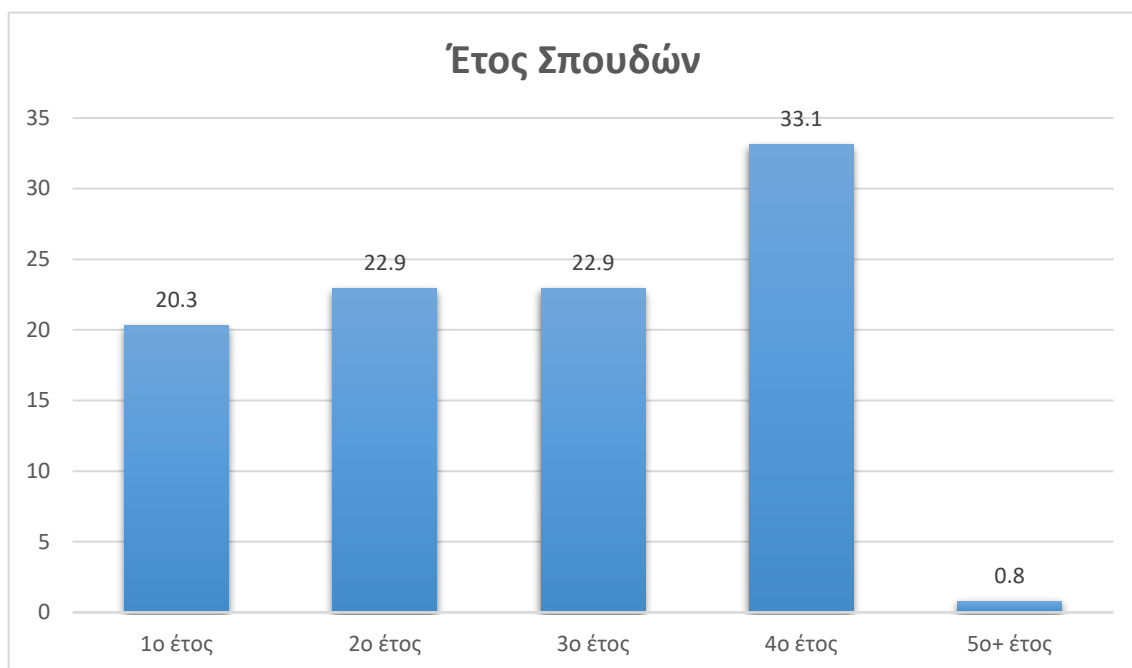
δείγματος, βρίσκονται στο τέταρτο έτος των σπουδών τους, εκ των οποίων είναι η 39 από τους 118 και τέλος μόνο ένα άτομο από τους 118 ανήκει στην κατηγορία +5^ο έτος.

Διάγραμμα 1: Φύλο Δείγματος

Διάγραμμα 2: Πόλη

Διάγραμμα 3: Έτος Σπουδών

3 Αποτελέσματα

Πιο κάτω ακολουθούν τα αποτελέσματα της ποιοτικής και της ποσοτικής έρευνας, τα οποία είναι χωρισμένα σε θεματικές. Οι θεματικές που παρουσιάζονται στην έρευνα συνδέονται άμεσα με τα ερευνητικά ερωτήματα, παρέχοντας μια ολοκληρωμένη κατανόηση της επίδρασης των ΜΚΔ στην ακαδημαϊκή ζωή των φοιτητών/τριων. Η πρώτη θεματική αφορά τα αποτελέσματα για τη γενική χρήση ΜΚΔ, η δεύτερη θεματική αφορά τη χρήση ΜΚΔ των φοιτητών/τριων κατά την διάρκεια των διαλέξεων, η τρίτη θεματική σχετίζεται με την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων. Παράλληλα, στην τέταρτη θεματική παρουσιάζονται οι συσχετίσεις μεταξύ της χρήσης ΜΚΔ και της ακαδημαϊκής επίδοσης, απαντώντας το πρώτο και το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα. Η πέμπτη θεματική στην οποία χωρίστηκαν τα αποτελέσματα είναι η θεματική των Group chats ή αλλιώς των ομάδων συνομιλιών στα ΜΚΔ. Η τελευταία θεματική αφορά τη συσχέτιση μεταξύ των δηλώσεων από τους/τις φοιτητές/τριες για το χρόνο που δαπανούν στα ΜΚΔ με τις πραγματικές ώρες χρήσης, απαντώντας το τρίτο ερευνητικό ερώτημα της έρευνας. Συνολικά, οι θεματικές αυτές παρέχουν μια πολύπλευρη εικόνα της χρήσης των ΜΚΔ και της επίδρασής τους στην ακαδημαϊκή ζωή, απαντώντας διεξοδικά στα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης.

3.1 Χρήση Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης

Σύμφωνα με την Σταμόγλου (2019) μέσα από την έρευνα που πραγματοποίησε, παρατηρήθηκε ότι το 24,7% των φοιτητών αφιερώνουν πάνω από 15 ώρες εβδομαδιαίως στη χρήση των κοινωνικών μέσων, ενώ το ίδιο ποσοστό του 24,7% αφιερώνει πολύ λίγο χρόνο, δηλαδή έως και 5 ώρες εβδομαδιαίως. Το υπόλοιπο ποσοστό βρίσκεται σε ενδιάμεσες τιμές. Συγκεκριμένα, το 32,9% των φοιτητών δαπανά 6-10 ώρες εβδομαδιαίως στα κοινωνικά μέσα, ενώ το 17,8% δαπανά 11-15 ώρες εβδομαδιαίως (Σταμόγλου, 2019).

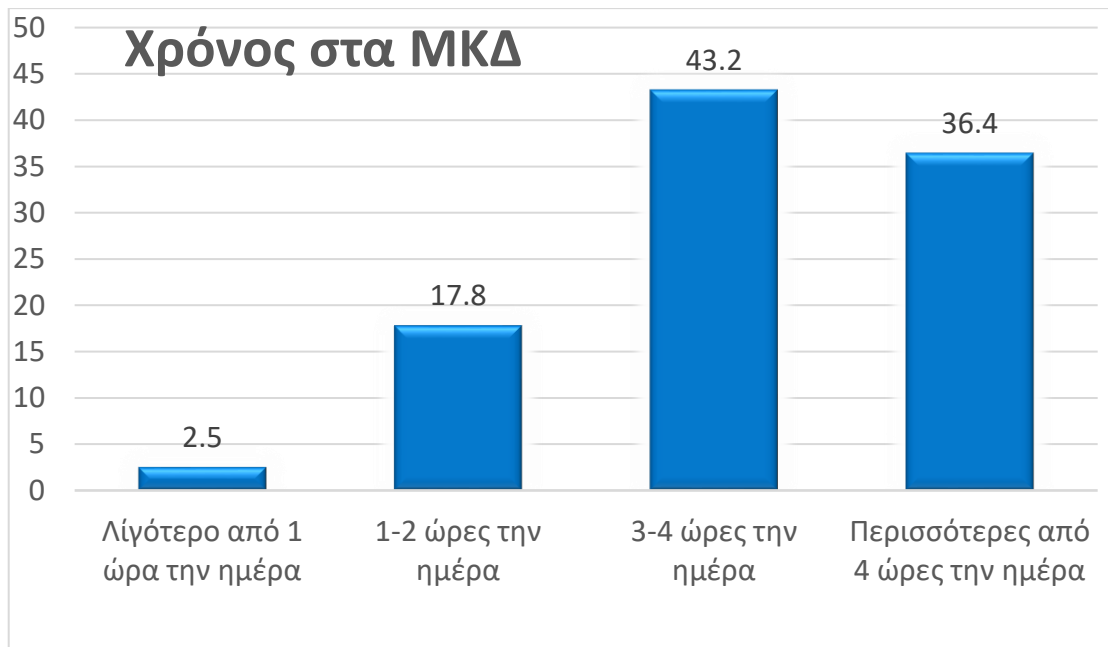
Όσον αφορά τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν για την παρούσα έρευνα, και οι πέντε φοιτητές/τριες ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ. Η Άννα δήλωσε: «Το κινητό μου έχει γίνει προέκταση του χεριού μου» γεγονός που δείχνει πόσο

προσκολλημένη είναι με το τηλέφωνο της. Επίσης, η Άρια ανέφερε ότι κατά την διάρκεια της μέρας, χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ ανά 5 λεπτά, αλλά σίγουρα περισσότερο από 3 ώρες την ημέρα. Σε παρόμοια θέση βρίσκεται και ο Σωκράτης ο οποίος τόνισε ότι χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ περίπου 3-5 ώρες σε καθημερινή βάση. Από την άλλη, η Ισμήνη και ο Διονύσης χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ λιγότερο, συγκριτικά με τους άλλους συνεντευξιαζόμενους, ο χρόνος χρήσης τους στα ΜΚΔ είναι 2-3 ώρες την ημέρα.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τον χρόνο που αφιερώνουν κατά τη διάρκεια της μέρας τους στα ΜΚΔ οι 118 ερωτηθέντες. Σύμφωνα με τον πιο κάτω πίνακα το ποσοστό του δείγματος αυτού που χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ λιγότερο από 1 ώρα την ημέρα αντιστοιχεί στο 2.5%. Το ποσοστό αυξάνεται σε 17.8% όπου οι χρήστες χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ 1-2 ώρες την ημέρα. Οι περισσότεροι φοιτητές και φοιτήτριες χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικές δικτύωσης 3-4 ώρες την ημέρα με ποσοστό 43,2%. Τέλος, το 36,4% του δείγματος αυτού ο χρόνος που αφιερώνει στα ΜΚΔ είναι περισσότερος από 4 ώρες την ημέρα. Αν συνδιαστούν αυτές οι δύο ομάδες τότε έχουμε ένα εξαιρετικά ψηλό ποσοστό φοιτητών/τριων (79,6%) που χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ περισσότερο από 3 ώρες την μέρα, γεγονός που επιβεβαιώνει και την έρευνα της Σταμόγλου (2019), πως οι φοιτητές/τριες δαπανούν αρκετό χρόνο στα ΜΚΔ.

Πίνακας 1: Χρόνος στα ΜΚΔ

		Χρόνος_ΜΚΔ
N	Valid	118
	Missing	0
Mean		3,14
Median		3,00
Mode		3
Std. Deviation		,794

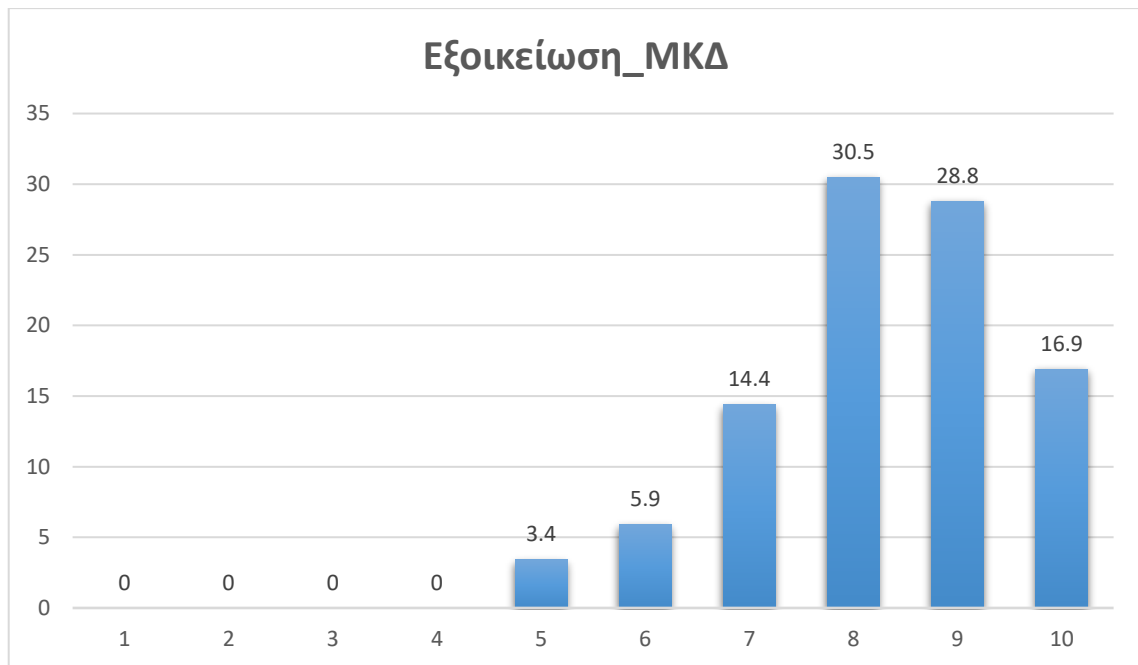
Στις μέρες μας λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης της τεχνολογίας, αρκετοί νέοι είναι εξοικειωμένοι με τα ΜΚΔ. Τα ΜΚΔ παρέχουν νέους τρόπους στους εφήβους να δημιουργούν και να εξερευνούν κοινωνικά περιβάλλοντα. Ταυτόχρονα, η επίδραση αυτών των μέσων στην ψυχολογική ανάπτυξη των εφήβων είναι σημαντική, καθώς σχετίζεται με την ανάπτυξη της ταυτότητάς τους, την ανακάλυψη της σεξουαλικότητάς τους, την ανάπτυξη του σώματος και την καλλιέργεια της ηθικής τους συνείδησης.

Τα τελευταία χρόνια, το Διαδίκτυο και τα ΜΚΔ έχουν γίνει ολοένα και πιο κεντρικά στην καθημερινή μας ζωή (Αγγελής, κ.α., 2020). Μέσα από τις συνεντεύξεις της παρούσας έρευνας, φαίνεται ότι τρεις από τους πέντε συνεντευξιαζόμενους θεωρούν τον εαυτό τους σε ποσοστό 8/10 εξοικειωμένο/η με τα ΜΚΔ. Ακόμη, ο Σωκράτης δήλωσε ότι είναι 9/10 εξοικειωμένος με τα ΜΚΔ. Εδώ, τα 4/5 του δείγματος, φαίνεται να ξέρουν να χειρίζονται τα ΜΚΔ σε υψηλό επίπεδο. Σε αντίθεση με το μοναδικό άτομο από τις συνεντεύξεις, την Άρια η οποία δήλωσε ότι δεν ξέρει καθόλου από τεχνολογία και κατ'επέκταση, δεν είναι εξοικειωμένη με τα social media, όπως είναι άλλα άτομα της ηλικίας της. Αυτό μπορεί να οφείλεται είτε στο γεγονός ότι δεν ασχολείται με τα ΜΚΔ, είτε δεν ενδιαφέρθηκε να μάθει τις διάφορες λειτουργίες που προσφέρουν οι εφαρμογές, και έτσι προτίμησε να μείνει με τις πιο απλές γνώσεις που έχει για κάθε ΜΚΔ.

Ο πιο κάτω πίνακας παρέχει στατιστικά στοιχεία για το επίπεδο εξοικείωσης με τα ΜΚΔ. Με μέση τιμή περίπου 8,26 και διάμεσο 8,00, παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των ατόμων έχουν αρκετά υψηλό επίπεδο εξοικείωσης. Η τυπική απόκλιση, περίπου 1,26, υποδηλώνει μια μικρή διακύμανση γύρω από τη μέση τιμή. Όσον αφορά τα ερωτηματολόγια ο όπου το δείγμα ήταν 118 άτομα βλέπουμε ότι κανένας δεν απάντησε λιγότερο από τέσσερα. Το ένα αντιπροσωπεύει το «καθόλου εξοικειωμένος/η» και το δέκα αντιπροσωπεύει το «πάρα πολύ εξοικειωμένος/η». Το 5/10 όπου υποδηλώνει ουδετερότητα απαντήθηκε από το 3,4% του δείγματος. Το ποσοστό ανέβηκε σε 5.9% όταν το δείγμα επέλεξε τον αριθμό 6/10 όσον αφορά την εξοικείωση στα ΜΚΔ. Το 14,4% απάντησε ότι είναι εξοικειωμένο σε ένα βαθμό 7/10. Περίπου το διπλάσιο ποσοστό δηλαδή 30,5% απάντησε πως είναι εξοικειωμένο στα ΜΚΔ σε βαθμό 8/10. Σε παρόμοιο ποσοστό 28,8% βρίσκονταν τα άτομα που απάντησαν πως είναι εξοικειωμένοι σε βαθμό 9/10. Τέλος, ένα αρκετά υψηλό ποσοστό 16,9% απάντησε πως είναι πάρα πολύ εξοικειωμένοι με τα ΜΚΔ σε βαθμό 10/10. Ο λόγος που οι νέοι σήμερα είναι τόσο εξοικειωμένοι με τα κοινωνικά μέσα είναι λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης της τεχνολογίας στη σημερινή εποχή και πως όλα είναι πιο εύκολα με το πάτημα ενός κουμπιού.

Πίνακας 2: Εξοικείωση με τα ΜΚΔ

		Εξοικείωση_ΜΚΔ
N	Valid	118
	Missing	0
Mean		8,2627
Median		8,0000
Mode		8,00
Std. Deviation		1,26375

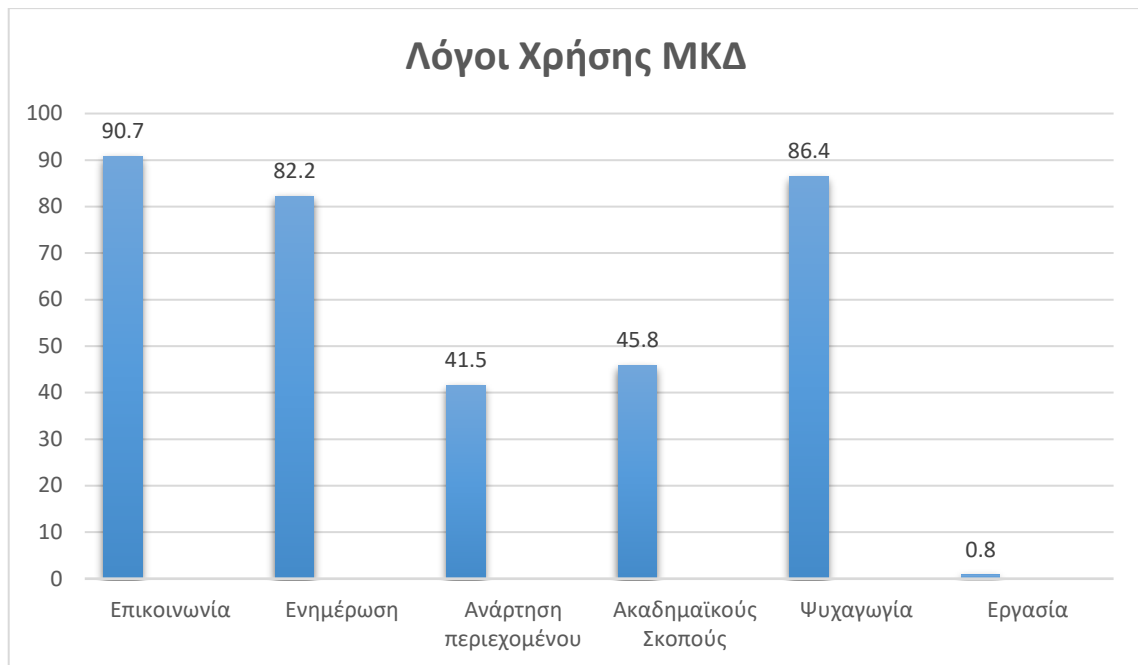
Σύμφωνα και με τους πέντε συνεντευξιαζόμενους της έρευνας αυτής, ο βασικός λόγος που χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ είναι η επικοινωνία. Πιο συγκεκριμένα, ο Σωκράτης που σπουδάζει στο εξωτερικό, ανέφερε ότι χωρίς τα social media δεν θα μπορούσε να επικοινωνεί χωρίς κόστος με την οικογένεια και τους φίλους του. Σύμφωνα με τους Αγγελή και συνεργάτες (2020), τα ΜΚΔ έχουν την δυνατότητα να κάνουν την επικοινωνία πιο εύκολη και άμεση. Ενώ παράλληλα, μπορείς να γνωρίσεις νέα άτομα από τα ΜΚΔ, και να δημιουργήσεις σχέσεις που διαφορετικά δεν θα ανέπτυγες. Ακόμα, τρεις από τους πέντε συνεντευξιαζόμενους δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ για να προβάλλουν τον εαυτό τους μέσα από ιστορίες και δημοσιεύσεις που αναρτούν. Αυτό ίσως σχετίζεται με την θεωρία του Goffman «παρουσίαση του εαυτού», όπου σύμφωνα με τον ίδιο τα άτομα προσπαθούν να βγάλουν την εικόνα που θέλουν οι ίδιοι στα ΜΚΔ με στόχο να γίνονται πιο αρεστοί και να δημιουργούν τον ιδανικό εαυτό (Goffman, 1949).

Επιπρόσθετα, βασικός λόγος όπου οι νέοι χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ είναι και η ενημέρωση. Μέσα από το δείγμα 4 από τους 5 συνεντευξιαζόμενους ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ για να ενημερώνονται, να γνωρίζουν τι γίνεται στον έξω κόσμο, αλλά και να βλέπουν τι συμβαίνει στις ζωές των φίλων τους. Σύμφωνα με την Κουζαρίδη (2019), επιβεβαιώνει ότι η ψηφιακή εποχή έχει διευρύνει τις δυνατότητες ενημέρωσης και πληροφόρησης μέσω του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Ενώ παράλληλα τα ΜΚΔ παρέχουν μια εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες

από διάφορες πηγές, επιτρέποντας στους χρήστες να μείνουν ενημερωμένοι για τις εξελίξεις σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο. Ακόμη, ένας άλλος σημαντικός λόγος χρήσης των ΜΚΔ, είναι η ψυχαγωγία. Η Ισμήνη στη συνέντευξή της δήλωσε «βλέπω βιντεάκια για να περνά ο χρόνος μου». Η ανάγκη να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τον ελεύθερο χρόνο τους αποτελεί έναν σημαντικό λόγο για τον οποίο πολλοί χρήστες προτιμούν να ασχολούνται με τις κινητές τους συσκευές. Ειδικά τα βράδια και τα Σαββατοκύριακα, ο ελεύθερος χρόνος είναι ακόμα περισσότερος, και οι χρήστες επιλέγουν να αφιερώσουν αυτήν την περίοδο για ψυχαγωγία και διασκέδαση μέσω των κινητών τους συσκευών (Κουζαρίδη, 2019).

Στην συνέντευξη με τον Διονύση επιβεβαιώθηκε η διαπίστωση της Κουζαρίδη (2019), εφόσον σχολίασε ότι το Σαββατοκύριακο περνάει περισσότερες ώρες στα ΜΚΔ, αφού έχει περισσότερο ελεύθερο χρόνο συγκριτικά με τις καθημερινές. Τέλος, σύμφωνα με την Άρια η οποία ήταν η μοναδική που ανέφερε πως χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ και για ακαδημαϊκούς σκοπούς. Σύμφωνα με τους Αγγελή και συνεργάτες (2020), η τεχνολογία μπορεί να διευκολύνει τους φοιτητές/τριες σε διάφορες κοινωνικές καταστάσεις μέσω των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων που προσφέρει. Το πιο κάτω ραβδόγραμμα παρουσιάζει τους λόγους χρήσης των ΜΚΔ απο το συγκεκριμένο δείγμα των 118 ατόμων. Σε πρώτη θέση έρχεται η επικοινωνία με ποσοστό 90.7%, που όπως φαίνεται και από τις συνεντεύξεις αλλά και από τα ερωτηματολόγια έχει την πρωτιά ως ο σημαντικότερος λόγος. Σε δεύτερη θέση έρχεται η ψυχαγωγία με ποσοστό 86.4%, καθώς οι νεοί το θεωρούν σημαντικό λόγο χρήσης των ΜΚΔ. Σε τρίτη θέση με ελάχιστη διαφορά είναι η ενημέρωση σε ποσοστό 82,2%. Στην συνέχεια, ένας λόγος ακόμη είναι η ακαδημαϊκή χρήση των ΜΚΔ με ποσοστό 45,8%.

Το ποσοστό αυτό είναι αρκετά υψηλό σε σύγκριση με τις συνεντεύξεις, όπου ελάχιστοι ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ για την εκπαίδευσή τους. Με ποσοστό 41,5%, οι ερωτηθέντες απαντησαν ότι χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ για να προβάλλουν τον εαυτό τους μέσα από αναρτήσεις και δημοσιεύσεις. Αυτό ίσως σχετίζεται με την θεωρία του Goffman (1949) «παρουσίαση του εαυτού» όπου αναλύθηκε πιο πάνω. Τέλος, υπήρχε η απάντηση «άλλο» όπου ο φοιτητής/τρια μπορούσε να γράψει ο ίδιος/α για ποιο άλλο σκοπό χρησιμοποιεί τα μέσα κοινωνικές δικτύωσης ένας/μια εκ των οποίων απάντησε ότι τα χρησιμοποιεί για την δουλειά.

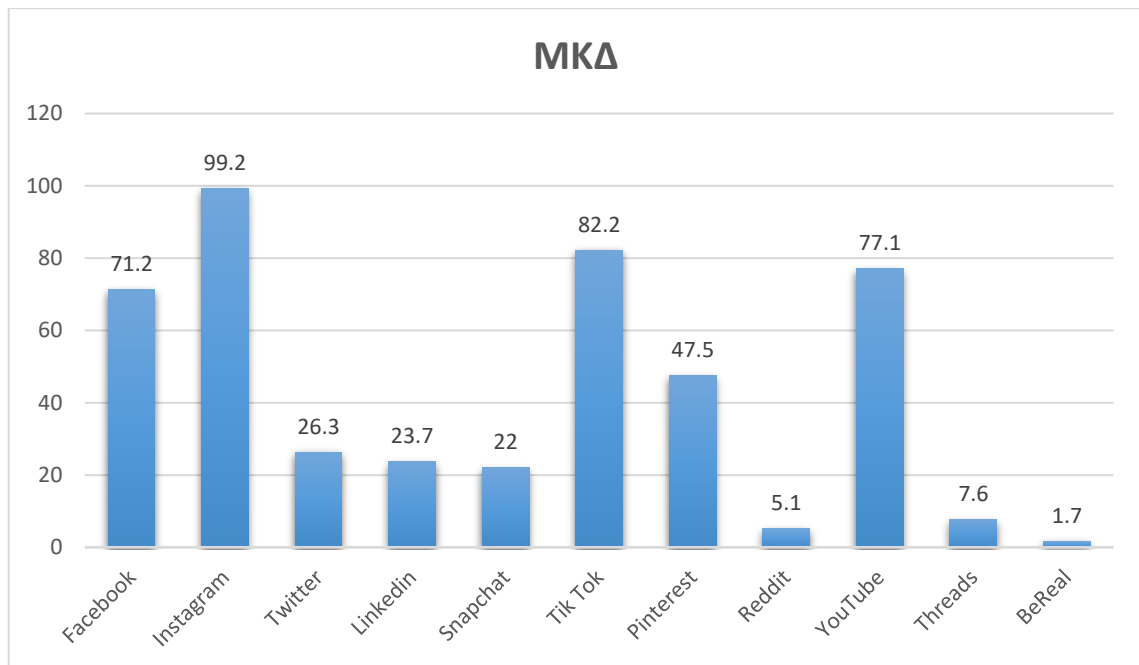

Διάγραμμα 4: Λόγοι χρήσης ΜΚΔ

Σήμερα, οι κοινωνικές δικτυακές πλατφόρμες είναι πολλές και ποικίλες, καθένα έχοντας το δικό του σκοπό και χρήση. Το Facebook μπορεί να χρησιμοποιείται για προσωπική επικοινωνία και κοινωνική δικτύωση, το TikTok για δημιουργία και κοινοποίηση βίντεο, το LinkedIn για επαγγελματική δικτύωση και αναζήτηση εργασίας, ενώ το Instagram μπορεί να είναι για κοινοποίηση φωτογραφιών και εμπνευσμένου περιεχομένου. Κάθε πλατφόρμα έχει τη δική της χρήση, από την προώθηση του εαυτού μας επαγγελματικά ή προσωπικά, μέχρι την ενημέρωση και την ψυχαγωγία. Ως διαπίστωση από την έρευνα 4 στους 5 συνεντευξιαζόμενους απάντησαν ότι το αγαπημένο τους μέσο κοινωνικής δικτύωσης είναι το Instagram. Ένας από τους λόγους σύμφωνα με την Άρια όπου δήλωσε ότι: «Όταν ανοίγω και βλέπω ιστορίες και βλέπω ότι ο κόσμος είναι έξω την προηγούμενη νύχτα και διασκεδάει στα μπουζούκια κτλ, νιώθω ότι είμαι μέρος και εγώ, ότι το ζω και εγώ μαζί τους». Ακόμα, μέσα και από τις άλλες συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν, τα άτομα αυτά ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν περισσότερο αυτό το μέσο κοινωνικής δικτύωσης λόγω του ότι τους παρέχει την δυνατότητα για ψυχαγωγία, επικοινωνία και ενημέρωση ταυτόχρονα. Από το συγκεκριμένο δείγμα, το Instagram εμφανίζεται ως το κυρίαρχο μέσο κοινωνικής δικτύωσης, με 117 από τους 118 συμμετέχοντες στα ερωτηματολόγια και 4 από τους 5 στις συνεντεύξεις να αναφέρουν ότι το χρησιμοποιούν.

Σύμφωνα με τους Αγγελή και συνεργάτες (2020), το πιο γνωστό μέσο το οποίο χρησιμοποιούν σε καθημερινή βάση οι χρήστες είναι το Facebook και πως αυτό το μέσο έχει αλλάξει οριστικά την ζωή του ανθρώπου. Μάλιστα ανέφερε ότι το Instagram έρχεται σε δεύτερη θέση. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας. Πιο συγκεκριμένα μέσα από συνέντευξη, ο Διονύσης ανέφερε ότι: «νομίζω περισσότερο χρησιμοποιώ το instagram, λόγω του ότι ο περισσότερος κόσμος πλέον αποφεύγει το Facebook το θεωρεί νεκρό μέσο κοινωνικής δικτύωσης, οπότε αφού ο περισσότερος κόσμος είναι στο Instagram, αναγκαστικά πρέπει να είμαι και εγώ εκεί». Μέσα από το πιο πάνω απόσπασμα αντιλαμβανόμαστε ότι οι νέοι στρέφονται περισσότερο προς το instagram λόγω του ότι το Facebook το θεωρούν νεκρό μέσο και ίσως το γεγονός πως το χρησιμοποιούν μεγαλύτερης ηλικίας από άτομα. Ο λόγος όμως που χρησιμοποιεί το ίνσταγκραμ είναι γιατί εκεί νιώθει ότι ανήκει κάπου που ίσως τον καταλαβαίνουν αν είναι άτομα της ίδιας ηλικίας μαζί του. Η μοναδική που δεν απάντησε στη συνέντευξη ότι το αγαπημένο της μέσο κοινωνικής δικτύωσης είναι το Instagram ήταν η Ισμήνη, η οποία δήλωσε ότι το αγαπημένο της ΜΚΔ είναι το Youtube. Ο λόγος είναι γιατί της αρέσει να ασχολείται με τη μουσική, να παρακολουθεί live συναυλίες και να ακούει τραγούδια από αυτό το μέσο.

Τόσο από τις συνεντεύξεις όσο και από τα ερωτηματολόγια φαίνεται ότι οι φοιτητές/τριες προτιμούν το Instagram, με ποσοστό χρήσης της συγκεκριμένης εφαρμογής σε 99.2%. Το Tik Tok έρχεται σε δεύτερη θέση με ποσοστό 82.2%. Στην τρίτη θέση έρχεται το YouTube με ποσοστό 77.1%, ενώ σε τέταρτη θέση βρίσκεται το Facebook με ποσοστό 71.2%. Όπως και στην ποιοτική έρευνα, έτσι και στην ποσοτική αυτά είναι τα τέσσερα πιο δημοφιλείς ΜΚΔ για τους φοιτητές/τριες. Παρ'όλα αυτά, οι φοιτητές/τριες ασχολούνται και με άλλα ΜΚΔ, όπως για παράδειγμα το Pinterest με ποσοστό 47,5%, το Twitter με ποσοστό 26.3%, το LinkedIn με ποσοστό 23,7%, το Snapchat με ποσοστό 22%, το Threads με ποσοστό 7,6%, το Reddit με ποσοστό 5,1% και το BeReal με ποσοστό 1,7%.

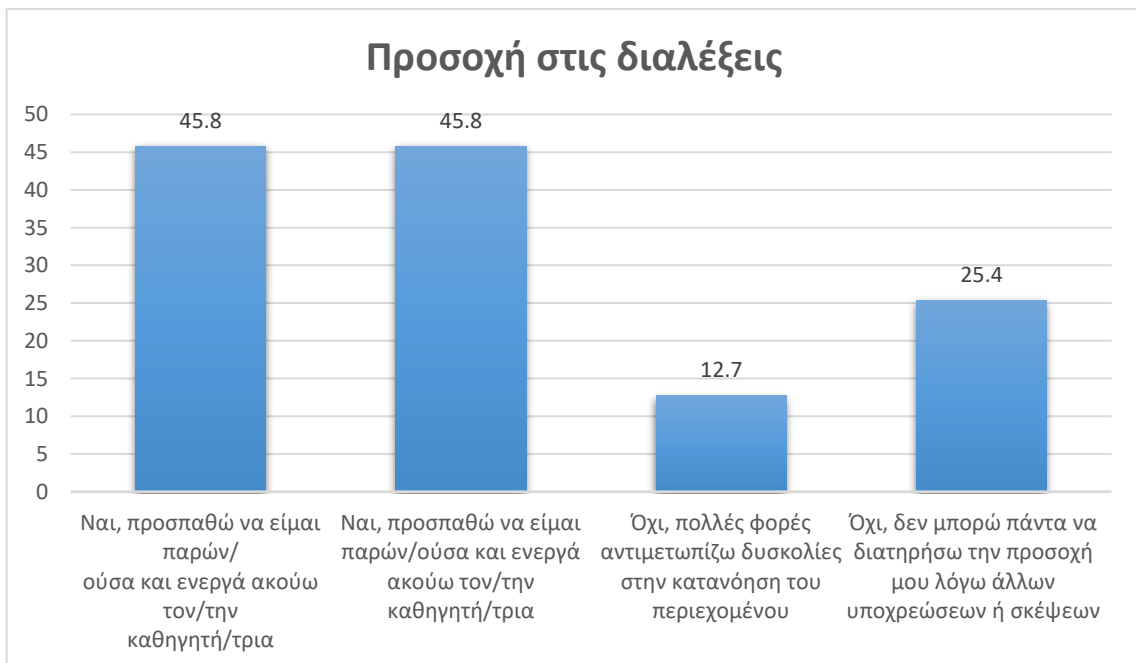

Διάγραμμα 5: MKΔ που χρησιμοποιούν οι φοιτητές/τριες

3.2 Χρήση Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης κατά την διάρκεια των μαθημάτων

Η παρουσία και κατ'επέκταση η παρακολούθηση σε ένα μάθημα δεν είναι πάντα υποχρεωτική αλλά εξαρτάται από τους κανονισμούς του κάθε πανεπιστημίου. Μέσα από τις συνεντεύξεις οι 3 στα 5 άτομα απάντησαν ότι πηγαίνουν σε όλες τις διαλέξεις της σχολής τους. Ο Σωκράτης απάντησε ότι προσπαθεί να πηγαίνει σε όλες, αν και δεν είναι υποχρεωτική η παρουσία λόγω Ελλάδας, αλλά δεν τα καταφέρνει και ότι χρειάζεται πάντα κάποιον φίλο του μαζί του κατά τη διάρκεια της διάλεξης. Αυτό μπορεί να συμβαίνει επειδή αισθάνεται άβολα ή αμήχανα όταν είναι μόνος, ή επειδή δεν του αρέσει η ιδέα ότι οι άλλοι μπορεί να τον βλέπουν μόνο,. Από την άλλη η Άρια ανέφερε πως δεν πηγαίνει σε καμία διαλέξεις στο πανεπιστήμιο πέραν των υποχρεωτικών διαλέξεων: «Όχι εννοείται πως δεν πηγαίνω σε όλες τις διαλέξεις στο πανεπιστήμιο, πηγαίνω σε αυτές που είναι υποχρεωτικές ουσιαστικά οι πρακτικές που παίρνουν απουσίες». Πρόσθεσε πως ο λόγος που δεν πηγαίνει στις διαλέξεις είναι λόγω του ότι μένει στο εξωτερικό και έτσι οι αποστάσεις είναι μεγαλύτερες και δεν έχει τη διάθεση να μετακινείται με τα μέσα μαζικής μεταφοράς. Η Άννα στην συνέντευξη της,

ανέφερε ότι παρακολουθεί το μάθημα τουλάχιστον για 1 ώρα, απλά μετά κουράζεται και δεν μπορεί να συγκεντρωθεί, μάλιστα δήλωσε ότι: «μετά από κάποια ώρα, απλά ακούς, δεν ακροάζεσαι», ενώ ασχολείται και με άλλα πράγματα ταυτόχρονα, όπως ανέφερε. Επιπρόσθετα, στη συνέντευξή του ο Διονύσης ανέφερε πως συνήθως είναι συγκεντρωμένος απλά τις φορές που αποσυγκεντρώνεται είναι λόγω είτε του καθηγητή είτε του μαθήματος που το θεωρεί βαρετό. Ακόμη, ο Διονύσης σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να κοιτάξει το τηλέφωνο του για ειδοποιήσεις και μηνύματα, όπως και η Ισμήνη. Στην ερώτηση του ερωτηματολογίου «παρακολουθείς με προσοχή τη διάλεξη» το 45,8% του δείγματος απάντησε πως παρακολουθεί και προσπαθεί να είναι παρών/παρούσα και ακούει ενεργά τον/την καθηγητή/τρια καθώς και πως σημειώνει τα σημαντικά σημεία του μαθήματος. Το 25,4% δήλωσε πως δεν μπορεί πάντα να διατηρήσει την προσοχή του λόγω των άλλων υποχρεώσεων ή σκέψεων που έχει, ενώ το υπόλοιπο 12,7% απάντησε ότι δεν παρακολουθήσει λόγω του ότι πολλές φορές αντιμετωπίζει δυσκολίες στην κατανόηση του περιεχομένου.

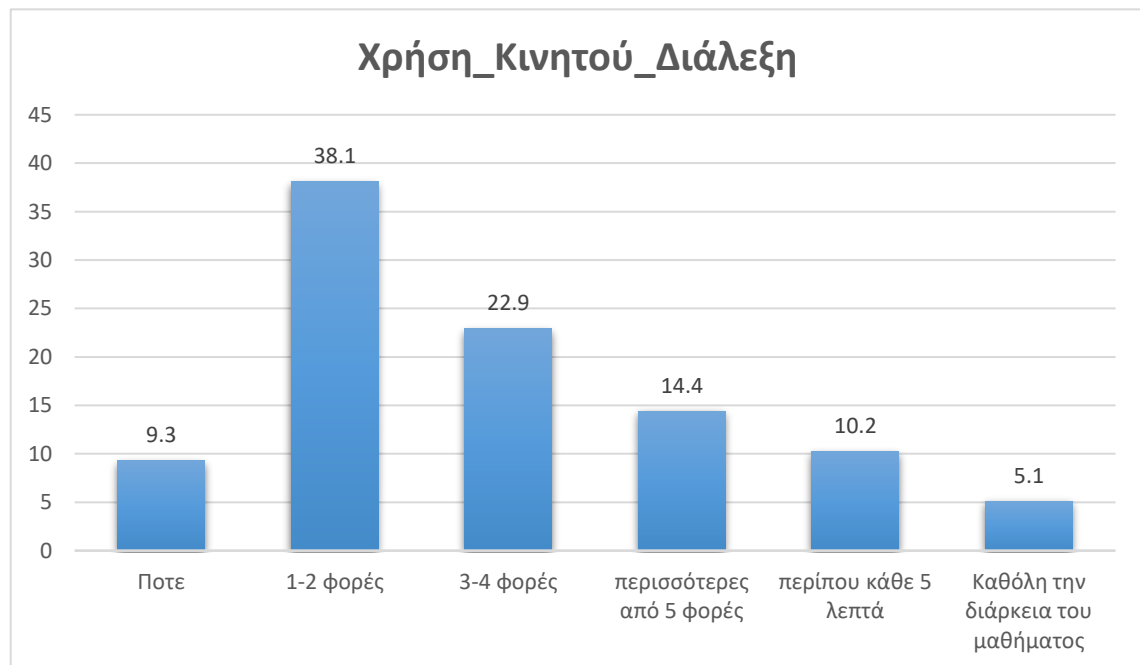
Διάγραμμα 6: Προσοχή των φοιτητών/τριων εν ώρα διαλέξεων

Μέσα από τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν και από τα ερωτηματολόγια που χορηγήθηκαν, έγινε αντιληπτό ότι οι φοιτητές/τριες δεν χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ μόνο στον ελεύθερό τους χρόνο, αλλά τα χρησιμοποιούν και την ώρα που γίνονται οι

διαλέξεις στο πανεπιστήμιο. Στον πιο κάτω πίνακα καταγράφεται η ερώτηση 'Κρατάς το τηλέφωνο κατά την διάρκεια της διάλεξης;' μόνο το 9.3% απάντησε «ποτέ». Το 38.1% απάντησε 1-2 φορές κατά την διάρκεια της διάλεξης, ενώ το 22.9% απάντησε 3-4 φορές. Το 14.4% απάντησε ότι κρατούν το τηλέφωνο τους περισσότερες από πέντε φορές κατά την διάρκεια της διάλεξης. Τέλος, το 10.2% απάντησε ότι χρησιμοποιεί το τηλέφωνο του κάθε πέντε λεπτά ενώ το υπόλοιπο 5.1% δήλωσε ότι δεν μπορεί να αποχωριστεί το τηλέφωνο του, και έτσι χρησιμοποιεί το τηλέφωνο του καθ' όλη την διάρκεια του μαθήματος. Από την άλλη, 4 από τους 5 συνεντευξιαζόμενους, είπαν ότι χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ κατά τη διάρκεια των διαλέξεων αλλά για μικρό χρονικό διάστημα, και πως μετά από αυτό το μικρό χρονικό διάστημα αφήνουν το κινητό τους στην άκρη. Συγκεκριμένα η Άννα στη συνέντευξή της δήλωσε: «Στα μαθήματα που κρατάω το τηλέφωνό μου δεν το κρατάω για αρκετή ώρα, συνήθως 1-2 λεπτά το αφήνω στην άκρη και μετά πάλι γιατί νιώθω ότι με βλέπει ο καθηγητής και δεν μπορώ, νιώθω άσχημα». Αυτό ίσως συμβαίνει λόγω του ότι η φοιτήτρια αισθάνεται ότι λάβει κάποια παρατήρηση από τον/ην καθηγητη/τρια της, όπως και η ίδια ανέφερε στην συνέντευξη της. Αυτό μπορεί να επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο αισθάνεται η φοιτήτρια και να την καθιστούν πιο ευαίσθητοποιημένη ως προς τον ρόλο της στην τάξη ή στην παρουσία της στο μάθημα.

Στη συνέντευξή της η Ισμήνη, ο Διονύσης και ο Σωκράτης δήλωσαν ότι σε περίπτωση που λάβουν κάποιο μήνυμα θα ελέγξουν περί τίνος πρόκειται και ανάλογα με το μάθημα, την περίσταση και το άτομο που τους έχει στείλει μήνυμα θα δουν αν θα απαντήσουν. Για παράδειγμα, ο Σωκράτης ανέφερε: «Μπορεί να μου εχει έρθει και ειδοποίηση από ένα μήνυμα από ένα φίλο και να μην του απαντήσω. Θα το αφήσω για πιο μετά επειδή δεν θέλω να απαντήσω τη συγκεκριμένη στιγμή στην τάξη. Εξαρτάται από την όρεξη μου γιατί υπάρχουν φορές που θα απαντήσω και είναι αρκετές αυτές οι φορές. Τις φορές που θα το ανοίξω το μήνυμα και θα απαντήσω μετά μπορεί να συνεχίσω να σκρολάρω αλλά για κανένα λεπτό και θα το αφήσω πάλι το τηλέφωνο ή μπορεί και να το κλείσω απευθείας αναλόγως». Από την άλλη πλευρά, η Άρια η οποία δήλωσε ότι όσο προχωράνε τα έτη αρχίζει σιγά σιγά να μην πηγαίνει στη σχολή σε συνέντευξή της δήλωσε: «Αν για παράδειγμα το μάθημα είναι 2 ώρες, θα κρατώ το τηλέφωνο μου 30 λεπτά. Δεν το κρατάω συνεχόμενα. Θα το πιάσω να δω, θα το αφήσω. Δεν θα το κρατάω μια ώρα μέσα στο μάθημα, θα απαντήσω κανένα μήνυμα, θα το

αφήσω, θα το ξαναπιάσω να κάνω ένα γύρο μέσα στο ίνσταγκραμ. Γενικά θα το κρατώ 1-2 λεπτά, το αφήνω για κανένα 10λεπτό και επαναλαμβάνω την ίδια διαδικασία μέχρι το τέλος του μαθήματος». Συμπερασματικά, οι φοιτητές/τριες έχουν συμπεριφορές που υποδεικνύουν ότι χρησιμοποιούν τα κοινωνικά μέσα και κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, παρότι η συχνότητα και η διάρκεια αυτής της χρήσης ποικίλλει ανάλογα με τον/ην φοιτητή/τρια και την κατάσταση του/της.

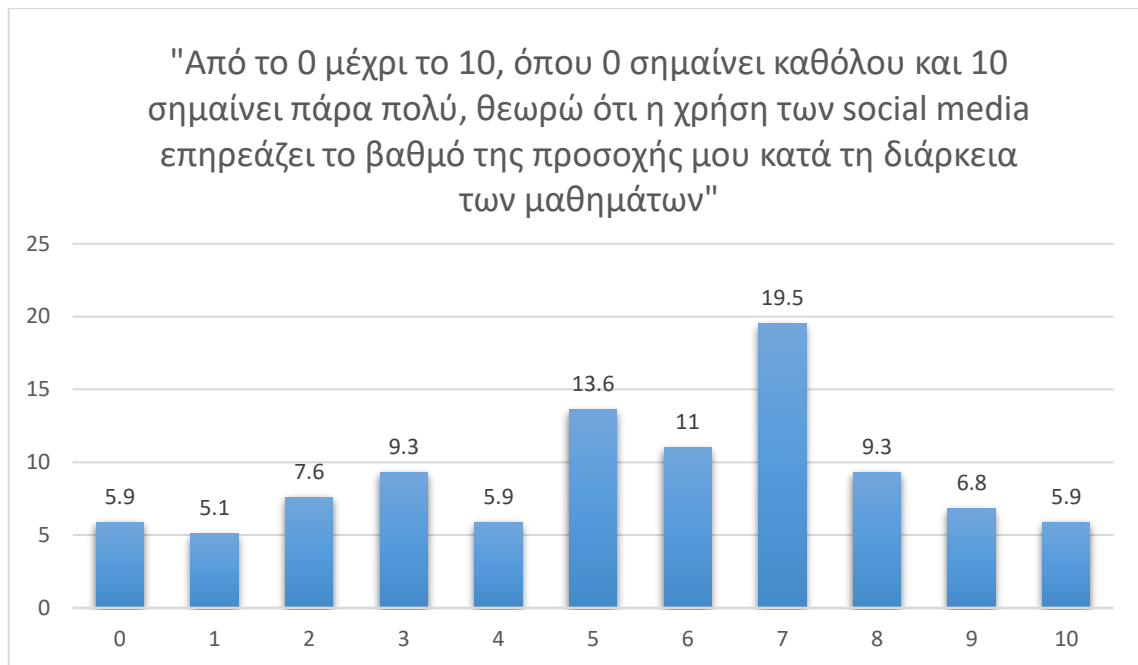
Διάγραμμα 7: Χρήση κινητού τηλεφώνου κατά την διάρκεια των διαλέξεων

Η συνεχής χρήση των κοινωνικών μέσων προκαλεί σκέψεις σχετικά με τον τρόπο που τα ΜΚΔ επηρεάζουν την προσοχή και τη συμμετοχή μας στις διαλέξεις του πανεπιστημίου. Το δείγμα αυτό δεν είναι αντιπροσωπευτικό, παρόλα αυτά τα 3/5 των συνεντευξιζόμενων ανέφεραν πως τα ΜΚΔ επηρεάζουν αρνητικά τους ίδιους όσον αφορά την συγκέντρωση τους εν ώρα μαθήματος. Στην συνέντευξη της η Άρια δήλωσε: «Υπάρχει πιθανότητα να είμαι συγκεντρωμένη, να παρακολουθώ στο μάθημα και επειδή μου έχει έρθει μια ειδοποίηση ή ένα μήνυμα ή το οτιδήποτε να αποσυγκεντρωθώ. Το μυαλό μου θα είναι στο μήνυμα θα θέλω να το δω. Άρα αυτόματα η προσοχή μου, φεύγει». Ο Σωκράτης συμφωνεί εφόσον στην συνέντευξη του τόνισε πως ο μόνος τρόπος για να μην επηρεαστεί από τα ΜΚΔ την ώρα του μαθήματος είναι να μην τα χρησιμοποιήσει καθόλου. Ακόμη, η Άννα στην συνέντευξη της ανέφερε πως

το άνοιγμα της οθόνης είναι ικανό για να την αποσυγκεντρώσει και να χάσει την προσοχή της από το μάθημα. Από την άλλη πλευρά, η Ισμήνη θεωρεί ότι δεν την επηρεάζουν καθόλου τα ΜΚΔ και όπως η ίδια δήλωσε «Δεν πήρα ποτέ το τηλέφωνο μου για να μπω στα ΜΚΔ ενώ ήμουν ήδη συγκεντρωμένη στο μάθημα».

Σε πιο ουδέτερη στάση ήταν ο Διονύσης ο οποίος δεν αφήνει το τηλέφωνο να τον ελέγχει και όπως ανέφερε υπήρχαν περιπτώσεις που είχε το τηλέφωνο του μέσα στην τσάντα και έτσι δεν το χρησιμοποιούσε, αλλά όταν βαρεθεί στο μάθημα θα το χρησιμοποιήσει. Σύμφωνα με τον ίδιο τα ΜΚΔ επηρεάζουν τον βαθμό προσοχής του στις διαλέξεις αλλά στον βαθμό που ο ίδιος θέλει να επηρεαστεί.

Σύμφωνα με τον πιο κάτω πίνακα ο οποίος απαντήθηκε από 118 άτομα, το μεγαλύτερο ποσοστό ήταν 19.5% όπου απάντησε ότι η προσοχή τους επηρεάζεται σε βαθμό 7/10 κατά την διάρκεια των διαλέξεων. Ο ίδιος αριθμός ατόμων με ποσοστό 5.9% επέλεξε ότι ο βαθμός της προσοχής του επηρεάζεται 10/10 και 1/10. Άρα, βλέπουμε τα δύο άκρα να έχουν παρόμοια αντιμετώπιση. Παρόλα αυτά με το συγκεκριμένο δείγμα βλέπουμε ότι το 33,8% οι οποίοι ψήφισαν από το 1 έως το 4 δεν θεωρεί ότι επηρεάζει την προσοχή τους στις διαλέξεις τα ΜΚΔ. Από την άλλη το 52,2% οι οποίοι ψήφισαν από το 6 έως το 10 θεωρούν ότι τα ΜΚΔ επηρεάζουν το βαθμό προσοχή τους κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. Τέλος, με ποσοστό 13,6% μένουν ουδέτεροι κατά πόσο τα ΜΚΔ επηρεάζουν την προσοχή τους.

Διάγραμμα 8: Βαθμός Επιρροής κατά την διάρκεια των διαλέξεων από ΜΚΔ

Στο πιο κάτω πίνακα έγινε συσχέτιση με Pearson. Οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν είναι η χρήση κινητού στην διάλεξη και η προσοχή στις διαλέξεις. Η συσχέτιση Pearson μεταξύ της χρήσης του κινητού τηλεφώνου κατά τη διάρκεια των διαλέξεων και της προσοχής στις διαλέξεις είναι 0,517. Αυτό υποδεικνύει μια σημαντική και μέτρια θετική σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών. Η p-τιμή είναι 0,000, είναι μικρότερη από το καθορισμένο επίπεδο σημαντικότητας 0,01. Αυτό υποδεικνύει ότι η σχέση είναι στατιστικά σημαντική. Γενικά, αυτά τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι η αυξημένη χρήση του κινητού τηλεφώνου κατά τη διάρκεια των διαλέξεων σχετίζεται με την προσοχή στις διαλέξεις. Αυτό μπορεί να υποδεικνύει ότι η προσοχή είναι επηρεασμένη από τη χρήση του κινητού τηλεφώνου, με πιθανό αρνητικό αντίκτυπο στην ακαδημαϊκή επίδοση.

Πίνακας 3: Συσχέτιση χρήση κινητού και προσοχή στις διαλέξεις

		Χρήση κινητού στην διάλεξη	Προσοχή στις διαλέξεις
Χρήση κινητού στην διάλεξη	Pearson Correlation	1	,517**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	118	86
Προσοχή στις διαλέξεις		,517**	1
		,000	
		86	86
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

Στο πιο κάτω πίνακα φαίνεται η συσχέτιση με Pearson. Οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν είναι ο έλεγχος ειδοποιήσεων και η χρήση κινητού κατά την διάρκεια της διάλεξης. Η συσχέτιση Pearson μεταξύ του ελέγχου ειδοποιήσεων και της χρήσης κινητού διάλεξη είναι -0,183. Αυτό υποδεικνύει μια ασθενή αρνητική σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών, και αυτή η σχέση είναι στατιστικά σημαντική στο επίπεδο αξιοπιστίας του 0,05. Η p-τιμή είναι 0,047, η οποία είναι μικρότερη από το καθορισμένο επίπεδο σημαντικότητας 0,05, υποδεικνύοντας ότι η σχέση ανάμεσα στις δύο μεταβλητές είναι στατιστικά σημαντική. Επομένως, υπάρχει μια αρνητική συσχέτιση μεταξύ του ελέγχου ειδοποιήσεων και της χρήσης κινητού διάλεξη, πράγμα που υποδεικνύει ότι όσο περισσότερο κάποιος ελέγχει τις ειδοποιήσεις του, τόσο λιγότερο πιθανόν είναι να χρησιμοποιεί το κινητό του κατά τη διάρκεια των διαλέξεων.

Πίνακας 4: Συσχέτιση για έλεγχο ειδοποιήσεων και χρήση κινητού στις διαλέξεις

		Έλεγχος Ειδοποιήσεων	Χρήση Κινητού στις Διαλέξεις
Έλεγχος Ειδοποιήσεων	Pearson Correlation	1	-,183*
	Sig. (2-tailed)		,047
	N	118	118
Χρήση Κινητού στις Διαλέξεις	Pearson Correlation	-,183*	1
	Sig. (2-tailed)	,047	
	N	118	118
*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).			

3.3 Ακαδημαϊκή Επίδοση

Το πώς αξιολογούν οι φοιτητές την ακαδημαϊκή τους επίδοση είναι ξεκάθαρα προσωπικό και υποκειμενικό, πράγμα που περιπλέκει ιδιαίτερα την ερμηνεία με βάση την ποσοτική έρευνα. Παρ όλα αυτά μέσα από τις 5 συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν το κοινό στοιχείο που είχαν σε αυτή την ερώτηση ήταν ότι αξιολογούν την ακαδημαϊκή τους επίδοση μέσω του αν επιτύχουν στο μάθημα. Ακόμη, μέσα από τις συνεντεύξεις υπήρχαν άτομα όπου θεωρούν ότι η ακαδημαϊκή τους επίδοση εξελίσσεται και μέσω των νέων γνώσεων και δεξιοτήτων που μαθαίνουν. Σύμφωνα με τον Πέτρου (2020) όταν απευθυνόμαστε με τον όρο ακαδημαϊκή επίδοση εννοούμε την επιτυχία του μαθήματος τους βαθμούς στις εξετάσεις, τους βαθμούς των εργασιών καθώς γενικό βαθμό το φοιτητή. Το ερωτηματολόγιο που χορηγήθηκε στους/στις φοιτητές/τριες μετρούσε την ακαδημαϊκή επίδοση τους. Σε παρόμοιες μελέτες που αξιολόγησαν το μέσο όρο εξαμήνου, χρησιμοποίησαν την ακόλουθη κλίμακα για τη μέτρηση, όπως παρουσιάζεται και στο πιο κάτω σχεδιάγραμμα. Το 70,3% το δείγματος έχει μέσο όρο για το τρέχον ακαδημαϊκό εξάμηνο από 6.6-8.4/10. Οι βαθμοί από 5-6.5/10 αντιπροσωπεύουν το 17,8% του δείγματος. Τέλος, οι αριστούχοι έχουν μικρότερο ποσοστό έχοντας γενικό μέσο όρο +8.5/10 με ποσοστό 11,9%.

Διάγραμμα 9: Γενικός Βαθμός

Ο χρόνος διαβάσματος των φοιτητών είναι περιορισμένος εφόσον είναι αντιμέτωποι με διάφορες δραστηριότητες που πρέπει να πραγματοποιήσουν μέσα στη μέρα τους. Μέσα από τις συνεντεύξεις σχεδόν όλοι ανέφεραν πως δεν διαβάζουν περισσότερο από 2-3 ώρες την ημέρα. Μάλιστα υπήρχαν άτομα που ανέφεραν πως δεν διαβάζουν σε καθημερινή βάση και διαβάζουν μόνο στην εξεταστική και μόνο όταν έχουν εργασίες.

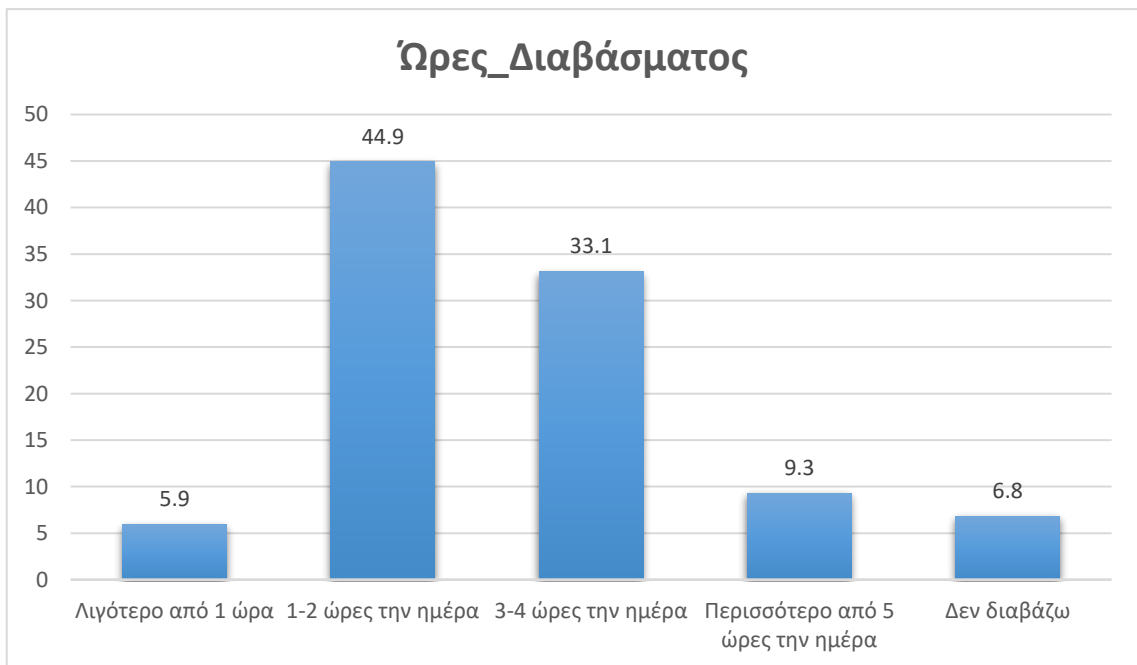
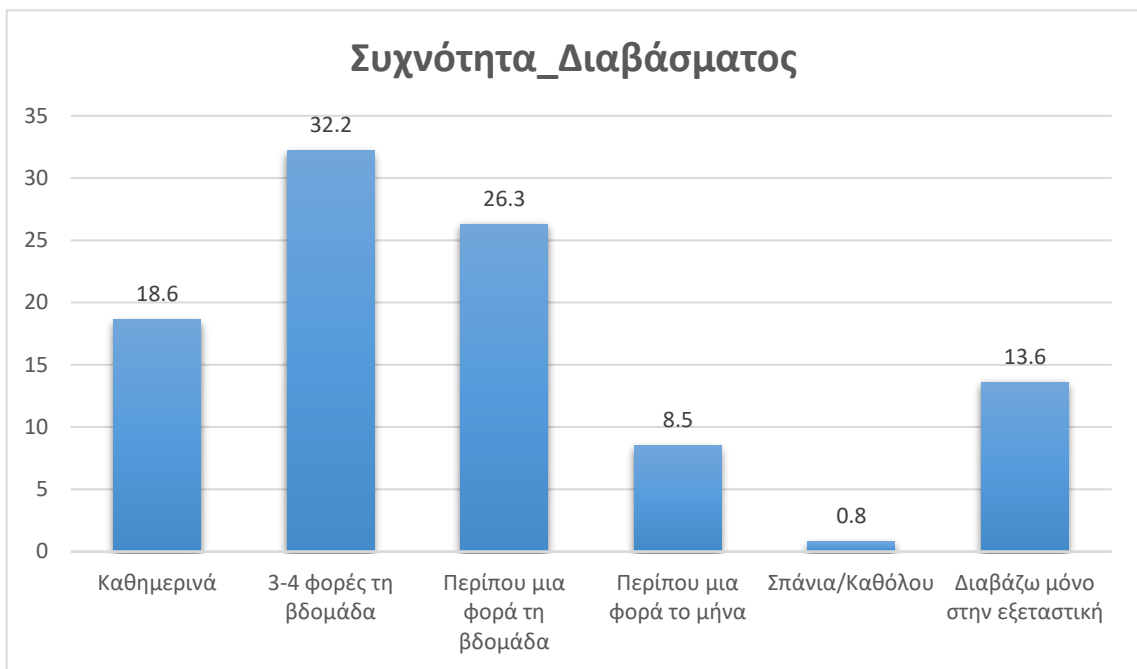
Στη συνέντευξή της η Άννα δήλωσε: «Δεν μελέτησα ποτέ εξάωρο και εφτάωρο συνήθως μέχρι 3 ώρες την ημέρα, και μόνο όταν έχω εξετάσεις». Αυτό μπορεί να συμβαίνει λόγω του ότι οι φοιτητές δεν έχουν αρκετό ελεύθερο χρόνο ή ακόμη μπορεί αυτό να συμβαίνει λόγω του ότι κάποιοι φοιτητές είτε μπορεί να μην έχουν διάθεση για διάβασμα, είτε να προτιμούν την διασκέδαση, έτσι είχε πει η Άρια στη συνέντευξή της «Για μένα πρώτα είναι η κοινωνική ζωή, η διασκέδαση. Μετά είναι το διάβασμα. Δεν βάζω πρόγραμμα στο διάβασμα. Μπορεί να πω ότι σήμερα θα διαβάσω ενώ αύριο δεν θα διαβάσω τίποτα». Ίσως οι φοιτητές αφιερώνουν τόσο πολύ χρόνο στην διασκέδαση επειδή θεωρούν ότι τα χρόνια φοίτησής τους στο πανεπιστήμιο δεν περιορίζονται μόνο στο διάβασμα και τις εξετάσεις. Αντιλαμβάνονται τη φοιτητική ζωή ως περίοδο κοινωνικοποίησης, ευκαιρίας για εξόδους και διασκέδαση. Ίσως φοβούνται ότι μετά το πανεπιστήμιο δεν θα έχουν την ίδια ευκαιρία για καθημερινές εξόδους και κοινωνικές

δραστηριότητες, καθώς η πραγματική ζωή αρχίζει και ίσως φέρνει περισσότερες υποχρεώσεις και ευθύνες.

Στους πιο κάτω πίνακες καταγράφονται οι συχνότητες και οι ώρες διαβάσματος του δείγματος. Ο πρώτος πίνακας αφορά τη συχνότητα διαβάσματος. Σύμφωνα με το δείγμα οι περισσότεροι/ες φοιτητές/τριες απάντησαν ότι η συχνότητα με την οποία διαβάζουν αντιστοιχεί σε 3-4 φορές τη βδομάδα με ποσοστό 32,2%. Το 26,3% του δείγματος απάντησε ότι διαβάζει περίπου μια φορά τη βδομάδα. Στη συνέχεια, το 18,6% του δείγματος απάντησε ότι διαβάζει σε καθημερινή βάση. Ακολούθως, το 13,6% απάντησε ότι διαβάζει μόνο στην εξεταστική περίοδο. Το ποσοστό που απάντησε ότι διαβάζει περίπου μια φορά το μήνα αντιστοιχεί στο 8,5%, εννοώ το ποσοστό που διαβάζει σπάνια έως καθόλου αντιστοιχεί στο 0,8%. Όπως φαίνεται και από τον πιο κάτω πίνακα η επικρατέστερη τιμή για την συχνότητα διαβάσματος είναι 3-4 φορές την εβδομάδα διαβάσματος. Ο δεύτερος πίνακας αφορά τις ώρες διαβάσματος. Μέσα από τις απαντήσεις των 118 ατόμων φαίνεται ότι το 44,9% των ατόμων δαπανά 1-2 ώρες για μελέτη καθημερινά, ενώ το 33,1% αφιερώνει 3-4 ώρες την ημέρα. Σε αντίθεση, μόνο το 5,9% των ατόμων διαβάζει λιγότερο από μία ώρα την ημέρα. Επιπλέον, το 9,3% δαπανά περισσότερο από 5 ώρες διαβάζοντας καθημερινά, ενώ το 6,8% δεν διαβάζει καθημερινά. Όπως φαίνεται και από τον τρίτο πίνακα η επικρατέστερη τιμή για τις ώρες διαβάσματος είναι 1-2 ώρες την ημέρα διαβάσματος.

Πίνακας 5: Συσχέτιση για συχνότητα διαβάσματος με ώρες διαβάσματος

		Συχνότητα Διαβάσματος	Ώρες Διαβάσματος
N	Valid	118	118
	Missing	0	0
Mean		2,81	2,66
Median		2,00	2,00
Mode		2	2
Std. Deviation		1,547	,972

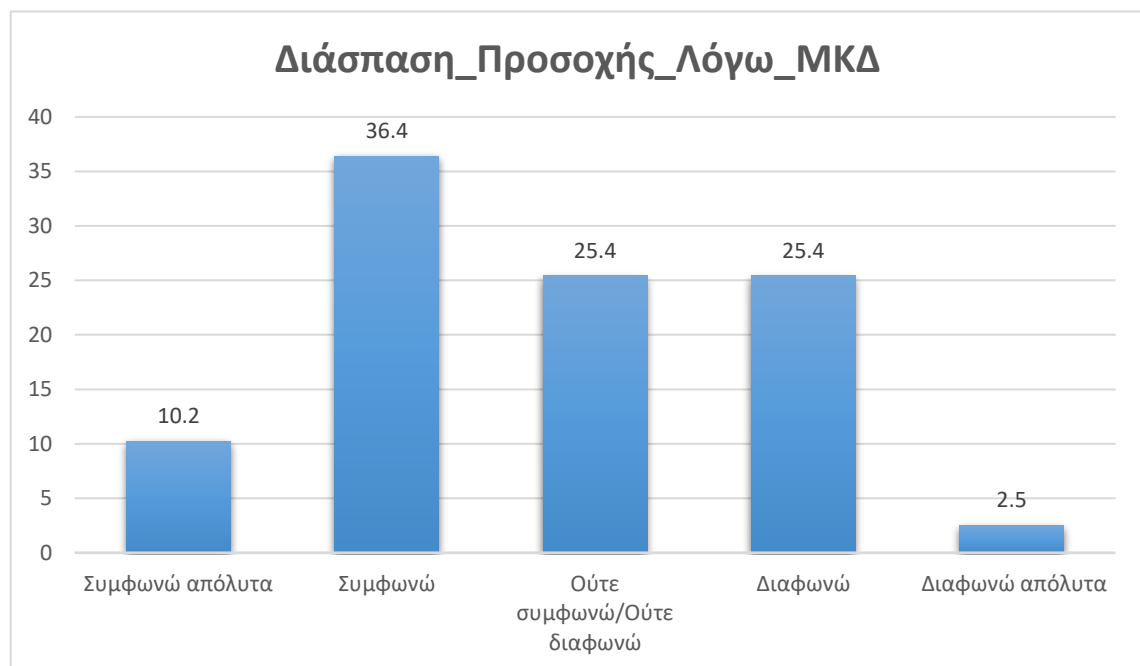
3.4 Συσχέτιση της χρήσης ΜΚΔ και ακαδημαϊκής επίδοσης

Η αυξανόμενη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ανοίγει την συζήτηση σχετικά με τον τρόπο που επηρεάζουν αυτά τα μέσα την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων. Σύμφωνα με την Άννα και την Ισμήνη τα ΜΚΔ δεν επηρεάζουν τους

βαθμούς τους. Η Άννα στη συνέντευξή της ανέφερε πως όταν έχει εργασία που πρέπει να μελετήσει ή ακόμη και τις εξετάσεις της θα παραμερίσει το χρόνο που αφιερώνει στα ΜΚΔ. Η Ισμήνη από την άλλη προσθέτει πως σε περίπτωση που δεν μπορεί να συγκεντρωθεί και να κάτσει να μελετήσει, πως δεν φταίνε τα ΜΚΔ αλλά μπορεί να φταίει το οτιδήποτε άλλο. Στη συνέντευξή της η ίδια δήλωσε: «Νομίζω δεν έχει αντίκτυπο επειδή, αν δεν ήταν το κινητό θα έκανα κάτι άλλο εκείνες τις 2 ώρες για να μην διαβάσω». Αντίθετη άποψη έχει ο Διονύσης και η Άρια εφόσον θεωρούν ότι τα ΜΚΔ κάνουν κακό για την ακαδημαϊκή επίδοση ενός/μιας φοιτητή/τριας. Ο Διονύσης στην συνέντευξη του μίλησε για το επίπεδο εθισμού που μπορεί να φτάσει κάποιος/α σε περίπτωση που αφήσει τα ΜΚΔ να ελέγχουν τη ζωή του/της, ενώ η Άρια ανέφερε πως πολύ εύκολα μπορεί να παρασυρθεί και να χάσει αρκετό χρόνο στα ΜΚΔ χωρίς καν να το καταλάβει. Τέλος, ο Σωκράτης είναι ο μόνος που διαφωνεί με τις πιο πάνω απόψεις και πιστεύει πως τα ΜΚΔ επηρεάζουν θετικά τους βαθμούς του, με την αιτιολογία ότι μπορεί να ψάξει πληροφορίες στα ΜΚΔ για κάτι που δεν καταλαβαίνει και δεν το έχει γραμμένο στις σημειώσεις του. Στο ερωτηματολόγιο όπως φαίνεται και από τον πιο κάτω πίνακα οι φοιτητές/τριες απάντησαν κατά πόσο πιστεύουν ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης τους αποσπούν από τις ακαδημαϊκές τους υποχρεώσεις. Οι απαντήσεις ήταν σε κλίμακα Likert, όπου 1 σημαίνει - συμφωνώ απόλυτα, 2 σημαίνει - συμφωνώ, 3 σημαίνει - ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ, 4 σημαίνει - διαφωνώ και 5 σημαίνει - διαφωνώ απόλυτα. Η μέση τιμή από όλες τις απαντήσεις ήταν περίπου 2,74, με τη μεσαία τιμή να είναι 3. Οι περισσότερες απαντήσεις εντοπίζονται στο εύρος 2-4 της κλίμακας, προερχόμενες από το 36,4% όπου συμφωνούν έως το 25,4% όπου διαφωνούν. Ενώ, πάλι σε ποσοστό 25,4% απάντησε πως ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί για το αν τα ΜΚΔ τους αποσπούν από τις ακαδημαϊκές τους δραστηριότητες. Αυτό υποδηλώνει ότι η πλειονότητα των αντιδράσεων κυμαίνεται ανάμεσα σε «συμφωνώ» έως «διαφωνώ». Επίσης, οι τιμές της τυπικής απόκλισης είναι σχετικά χαμηλές (1,033), υποδηλώνοντας μικρή διακύμανση στις απαντήσεις. Αυτό σημαίνει ότι η πλειονότητα των ατόμων δεν έχει ακραίες απόψεις ως προς το αν οι ΜΚΔ διασπούν την προσοχή, αλλά κινούνται κυρίως σε επίπεδα μέτριας συμφωνίας ή διαφωνίας.

Πίνακας 6: Διάσπαση προσοχής λόγω ΜΚΔ

		Διάσπαση_Προσοχής_Λόγω_ΜΚΔ
N	Valid	118
	Missing	0
Mean		2,74
Median		3,00
Mode		2
Std. Deviation		1,033

Στο πιο κάτω πίνακα έγινε συσχέτιση με Pearson. Οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν είναι ο χρόνος που αφιερώνουν οι φοιτητές/τριες στα ΜΚΔ και ο γενικός βαθμός τους. Η συσχέτιση Pearson μεταξύ του χρόνου που αφιερώνεται στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ) και του γενικού βαθμού είναι -0,258. Αυτό υποδεικνύει μια μέτρια αρνητική σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών. Η p-τιμή είναι 0,005, που είναι μικρότερη από το καθορισμένο επίπεδο σημαντικότητας 0,01. Αυτό υποδεικνύει ότι η σχέση είναι στατιστικά σημαντική. Γενικά, αυτά τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι όσο περισσότερο χρόνο αφιερώνεται στα ΜΚΔ, τόσο χαμηλότερος

είναι ο γενικός βαθμός, και αντιστρόφως. Αυτό μπορεί να υποδηλώνει ότι η υπερβολική χρήση των ΜΚΔ μπορεί να επηρεάζει αρνητικά την ακαδημαϊκή επίδοση.

Πίνακας 7: Συσχέτιση του χρόνου που αφιερώνουν οι φοιτητές/τριες στα ΜΚΔ με γενικό βαθμό

		Χρόνος στα ΜΚΔ	Γενικός Βαθμός
Χρόνος στα ΜΚΔ	Pearson Correlation	1	-,258**
	Sig. (2-tailed)		,005
	N	118	118
Γενικός Βαθμός	Pearson Correlation	-,258**	1
	Sig. (2-tailed)	,005	
	N	118	118
*. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

Στο πιο κάτω πίνακα έγινε συσχέτιση με Pearson. Οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν είναι η χρήση κινητού στις διαλέξεις και ο βαθμός επιρροής που έχουν τα ΜΚΔ στην προσοχή του/της φοιτητή/τριας. Η συσχέτιση Pearson μεταξύ της χρήσης του κινητού τηλεφώνου κατά τη διάρκεια των διαλέξεων και της επίδρασης των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ) στην προσοχή είναι 0,625. Αυτό υποδεικνύει μια σημαντική και μεγάλη θετική σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών. Η p-τιμή είναι 0,000, που είναι μικρότερη από το καθορισμένο επίπεδο σημαντικότητας 0,01. Αυτό υποδεικνύει ότι η σχέση είναι στατιστικά σημαντική. Γενικά, αυτά τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι η αυξημένη χρήση του κινητού τηλεφώνου κατά τη διάρκεια των διαλέξεων συσχετίζεται με αυξημένη επίδραση των ΜΚΔ στην προσοχή. Αυτό μπορεί να υποδεικνύει ότι η χρήση του κινητού τηλεφώνου κατά τη διάρκεια των διαλέξεων μπορεί να επηρεάζει την ικανότητα των φοιτητών να εστιάσουν στο μάθημα λόγω της παρουσίας των ΜΚΔ.

Πίνακας 8: Συσχέτιση με τη χρήση κινητού κατά τη διάρκεια της διάλεξης και της επιρροής προσοχής από τα ΜΚΔ

		Χρήση κινητού στην διάλεξη	Επιρροή Προσοχής λόγω ΜΚΔ
Χρήση κινητού στην διάλεξη	Pearson Correlation	1	,625**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	118	118
Επιρροή Προσοχής λόγω ΜΚΔ	Pearson Correlation	,625**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	118	118
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

Στο πιο κάτω πίνακα έγινε συσχέτιση με Pearson. Οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν είναι ο γενικός βαθμός και η προσοχή που δίνουν οι φοιτητές/τριες την ώρα των διαλέξεων. Η συσχέτιση Pearson μεταξύ του γενικού βαθμού και της προσοχής στις διαλέξεις είναι -0,305. Η p-τιμή είναι 0,004, που είναι μικρότερη από το επίπεδο σημαντικότητας 0,01, υποδεικνύοντας ότι η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Η αρνητική συσχέτιση υποδεικνύει ότι όσο υψηλότερος είναι ο γενικός βαθμός ενός φοιτητή, τόσο χαμηλότερη είναι η προσοχή που δίνει στις διαλέξεις. Αυτό μπορεί να ερμηνευτεί ως ότι οι φοιτητές με υψηλότερη επίδοση μπορεί να μην επικεντρώνονται τόσο πολύ στις διαλέξεις επειδή ίσως να έχουν ήδη καλύτερη κατανόηση του υλικού ή να χρησιμοποιούν άλλες μεθόδους μάθησης. Επίσης, μπορεί να υποδεικνύει ότι η προσοχή στις διαλέξεις δεν είναι αποκλειστικός παράγοντας για την επίτευξη υψηλού γενικού βαθμού.

Πίνακας 9: Συσχέτιση γενικού βαθμού με προσοχή στις διαλέξεις

		Γενικός Βαθμός	Προσοχής στις Διαλέξεις
Γενικός Βαθμός	Pearson Correlation	1	-,305**
	Sig. (2-tailed)		,004
	N	118	86
Προσοχής στις Διαλέξεις	Pearson Correlation	-,305**	1
	Sig. (2-tailed)	,004	
	N	86	86
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

Μέσα από τις συνεντεύξεις είναι φανερό πως και οι 5 συνεντευξιζόμενοι ανέφεραν πως δεν είχαν απενεργοποιήσει ξανά τα ΜΚΔ στην εξεταστική περίοδο και πως δεν επρόκειτο να το κάνουν ποτέ αυτό. Ο Διονύσης και η Ισμήνη ανέφεραν ότι σε περίπτωση που νιώσουν ότι τα ΜΚΔ αρχίζουν να τους επηρεάζουν σε ελάχιστο βαθμό τότε οι ίδιοι παίρνουν τα απαραίτητα μέτρα και κλείνουν για παράδειγμα το wi-fi. Ο Σωκράτης σε συνέντευξή του δήλωσε: «Μπορώ να σου πω ότι και άλλες πλατφόρμες, όπως το Tik Tok είναι μια ανάσα για μένα, ο ελεύθερος μου χρόνος, μπορώ να ξεσκάσω λίγο για κανένα δεκάλεπτο, και τις πλείστες φορές σε περιόδους εξεταστικής όντως τηρώ το 10λεπτο και δεν μένω περισσότερη ώρα». Σύμφωνα με τους Le Gall, κ.α. (2020), η χρήση των κοινωνικών μέσων μείωσε το άγχος των μαθητών. Σε κλίμακα από το 1 μέχρι το 7, όπου το 1 δηλώνει «καθόλου άγχος» και το 7 «αίσθημα έντονου πέρατος», το μέσο επίπεδο άγχους ήταν 4,87 πριν τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και μειώθηκε στα 3,85 μετά (Le Gall, κ.α., 2020).

Η πιο κάτω παλινδρόμηση εκτιμά τον γενικό βαθμό (Dependent Variable) με βάση τις μεταβλητές που εισήχθησαν: «Παρουσία στις Διαλέξεις», «Χρόνος ΜΚΔ» και «Έτος Σπουδών». Ο συνολικός επεξηγημένος όγκος του μοντέλου είναι 19.4%, όπως προκύπτει από το R Square. Το ANOVA δείχνει ότι η παρατηρούμενη διακύμανση

στον γενικό βαθμό είναι σημαντικά διαφορετική από αυτή που θα περιμέναμε λόγω της τυχαιότητας ($p < 0.001$), υποδεικνύοντας ότι το μοντέλο είναι στατιστικά σημαντικό. Οι συντελεστές δείχνουν τη σχέση των προβλεπόμενων μεταβλητών με τον γενικό βαθμό. Βάσει αυτών, μια αύξηση του Χρόνου ΜΚΔ σχετίζεται με μείωση του γενικού βαθμού, ενώ και η Παρουσία στις Διαλέξεις φαίνεται να συσχετίζεται με μειωμένο γενικό βαθμό. Ωστόσο, η σχέση με το Έτος Σπουδών φαίνεται να είναι λιγότερο σημαντική.

Πίνακας 10: Συσχέτιση του γενικού βαθμού με την παρουσία στις διαλέξεις, τον χρόνο που αφιερώνουν στα ΜΚΔ και το έτος σπουδών

REGRESSION			
Variables Entered/Removed ^a			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Παρουσία στις διαλέξεις, Χρόνος στα ΜΚΔ, Έτος σπουδών ^b	-	Enter

a. Dependent Variable: Γενικός Βαθμός

b. All requested variables entered.

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,441 ^a	,194	,173	,494

a. Predictors: (Constant), Παρουσία στις διαλέξεις, Χρόνος στα ΜΚΔ, Έτος σπουδών

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6,712	3	2,237	9,150	,000 ^b
	Residual	27,873	114	,245		
	Total	34,585	117			

a. Dependent Variable: Γενικός Βαθμός

b. Predictors: (Constant), Παρουσία στις διαλέξεις, Χρόνος στα ΜΚΔ, Έτος σπουδών

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized B	Coefficients Std. Error	Standardized Coefficients Beta	t	Sig.
1	(Constant)	2,893	,228		12,698	,000
	Έτος Σπουδών	-,027	,040	-,058	-,689	,492
	Χρόνος στα ΜΚΔ	-,174	,058	-,254	-3,014	,003
	Παρουσία στις διαλέξεις	-,209	,049	-,357	-4,229	,000

a. Dependent Variable: Γενικός Βαθμός

Η πιο κάτω παλινδρόμηση προσπαθεί να προβλέψει το επίπεδο μάθησης από τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ) για τις σπουδές με βάση τις μεταβλητές που εισήχθησαν: «σελίδες εκπαιδευτικού περιεχομένου», «Χρόνος ΜΚΔ» και «Γενικός Βαθμός». Το R Square είναι 0,141, υποδεικνύοντας ότι το μοντέλο εξηγεί το 14,1% της διακύμανσης στο επίπεδο μάθησης από τα ΜΚΔ για τις σπουδές. Το ANOVA δείχνει

ότι η διακύμανση που εξηγείται από το μοντέλο είναι στατιστικά σημαντικά διαφορετική από αυτή που οφείλεται στην τυχειότητα ($p < 0,05$), οπότε το μοντέλο είναι στατιστικά σημαντικό. Οι συντελεστές δείχνουν τη σχέση των προβλεπόμενων μεταβλητών με το επίπεδο μάθησης από τα ΜΚΔ για τις σπουδές. Η μεταβλητή «σελίδες εκπαιδευτικού περιεχομένου» φαίνεται να έχει τη μεγαλύτερη συσχέτιση με το επίπεδο μάθησης ($\beta = 0,292$, $p < 0,05$), δηλαδή η αύξηση του αριθμού των προφιλ/σελίδων που περιλαμβάνουν εκπαιδευτικό περιεχόμενο συνδέεται με υψηλότερο επίπεδο μάθησης από τα ΜΚΔ. Ενώ οι μεταβλητές «Χρόνος ΜΚΔ» και «Γενικός Βαθμός» δε φαίνεται να έχουν σημαντική σχέση με το επίπεδο μάθησης από τα ΜΚΔ για τις σπουδές ($p > 0,05$). Οπότε, βλέπουμε πως οι σελίδες με εκπαιδευτικό περιεχόμενο στα ΜΚΔ βοηθούν το επίπεδο μάθησης.

Πίνακας 11: συσχέτιση για μάθηση από ΜΚΔ για τις σπουδές μία σελίδες εκπαιδευτικού περιεχομένου χρόνο που αφιερώνουν στα ΜΚΔ και γενικό βαθμό.

REGRESSION			
Variables Entered/Removed ^a			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Σελίδες με εκπαιδευτικό περιεχόμενο, Χρόνος στα ΜΚΔ, Γενικός Βαθμός	-	Enter

a. Dependent Variable: Μαθαίνω από τα ΜΚΔ για τις σπουδές μου

b. All requested variables entered.

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,375 ^a	,141	,118	,914

a. Predictors: (Constant), σελίδες με εκπαιδευτικό περιεχόμενο, Χρόνος στα ΜΚΔ, Γενικός Βαθμός

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	15,598	3	5,199	6,229	,001 ^b
	Residual	95,157	114	,835		
	Total	110,754	117			

a. Dependent Variable: Μαθαίνω από τα ΜΚΔ για τις σπουδές μου

b. Predictors: (Constant), σελίδες με εκπαιδευτικό περιεχόμενο, Χρόνος στα ΜΚΔ, Γενικός Βαθμός

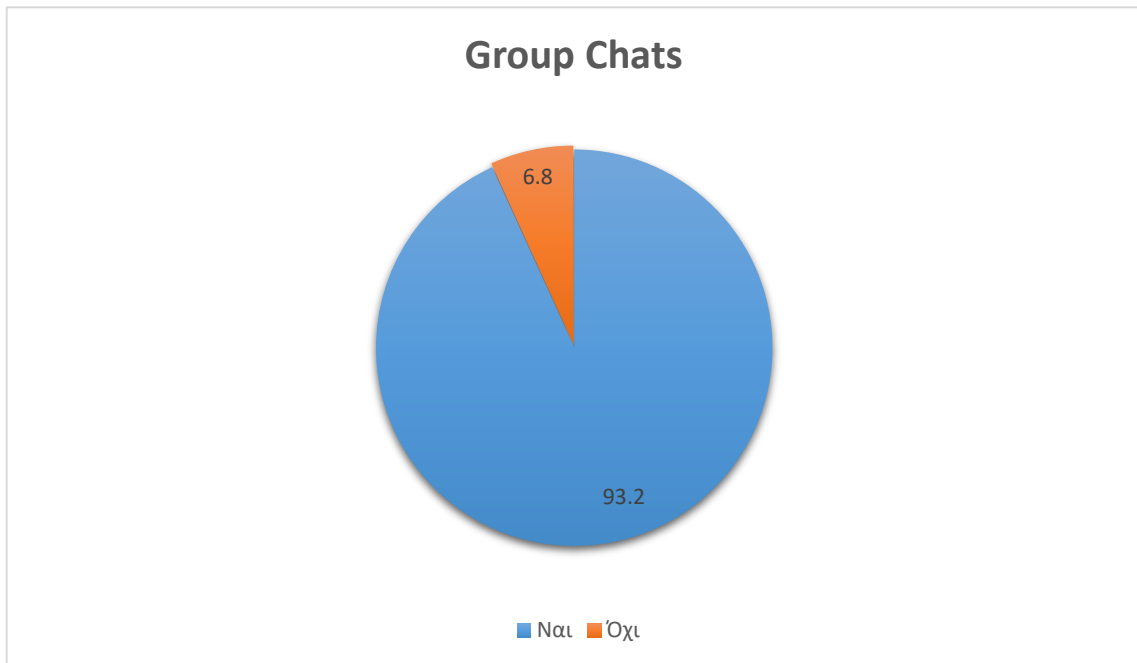
Coefficients ^a						
Model		Unstandardized B	Coefficients Std. Error	Standardized Coefficients Beta	t	Sig.
1	(Constant)	2,399	,639		3,754	,000
	Χρόνος στα ΜΚΔ	-,089	,110	-,073	-,807	,421
	Γενικός Βαθμός	-,310	,167	-,173	-1,853	,066
	Σελίδες με εκπαιδευτικό περιεχόμενο	,569	,176	,292	3,236	,002

a. Dependent Variable: Μαθαίνω από τα ΜΚΔ για τις σπουδές μου

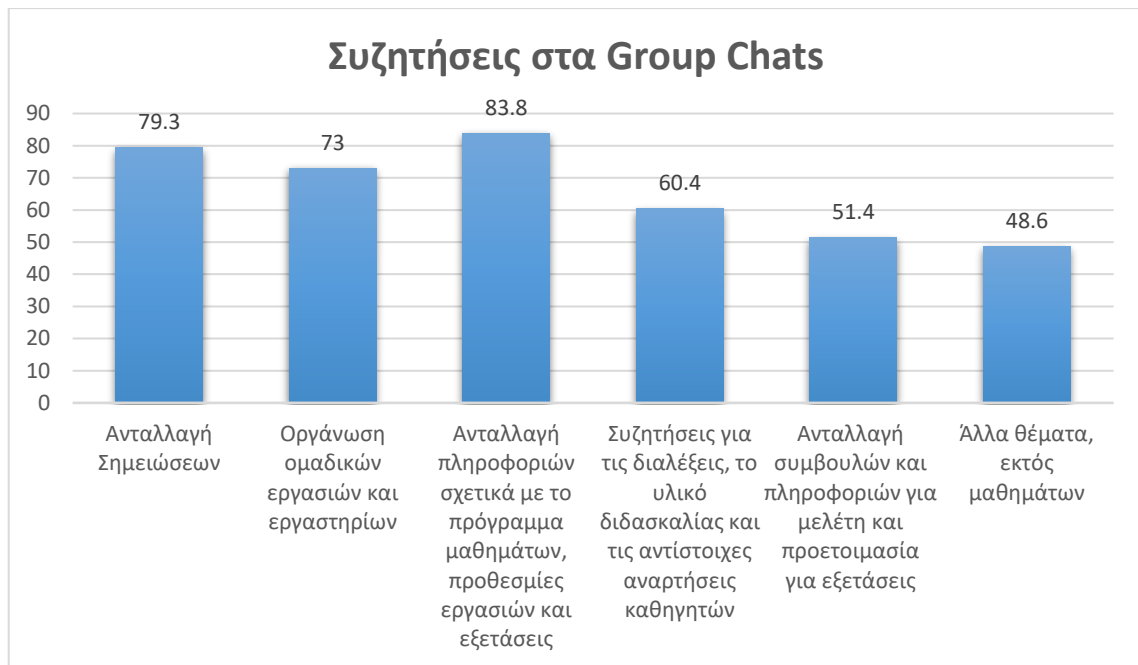
3.5 Group Chats

Η διαδικτυακή παρουσία απαρτίζει πλέον σημαντικό μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς η τεχνολογία διαμορφώνει νέους τρόπους μάθησης και πρόσβασης στη γνώση. Η ενσωμάτωση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης στο εκπαιδευτικό περιβάλλον ανοίγει νέες προοπτικές για την αμοιβαία αλληλεπίδραση μεταξύ φοιτητών/τριων και εκπαιδευτικών/τριων αλλά και μεταξύ φοιτητών/τριων με φοιτητών/τριων. Αναρωτηθήκατε ποτέ πώς οι φοιτητές/τριες ενημερώνονται για εκπαιδευτικό περιεχόμενο από τα ΜΚΔ; Μέσα από τις συνεντεύξεις, 4 στους 5 φοιτητές αναφέρουν ότι χρησιμοποιούν το google έτσι ώστε να βρουν πληροφορίες για το ζήτημα που τους απασχολεί. Μερικές αναζητήσεις που κάνουν στο google είναι βικιπαίδεια, βικιλεξικό, google translate, Chat GPT, deep1 και edex. Ακόμη, 3 στους 5 ανέφεραν πως χρησιμοποιούν το YouTube σε πιο πρακτικά μαθήματα, γιατί βλέποντας τη διαδικασία και τα βήματα, κάνουν την αντίστοιχη διαδικασία στην δική τους οθόνη που τους κατευθύνει το βιντεάκι στο YouTube. Παράλληλα, 3 στους 5 ανέφεραν πως σε περίπτωση που δεν βρουν κάτι από μόνοι τους ρωτούν τους/τις συμφοιτητές/τριες τους. Στο ερωτηματολόγιο που χορηγήθηκε το 93.2% έχει ομαδικές συνομιλίες (group chat) στα ΜΚΔ με συμφοιτητές/τριες ή φίλους/ες όπου συζητούν για τα μαθήματα τους. Το ΜΚΔ που χρησιμοποιούν περισσότερο οι φοιτητές/τριες είναι το Messenger με ποσοστό 73%. Σε δεύτερη θέση έρχεται το Instagram όπου οι φοιτητές/τριες το χρησιμοποιούν έχοντας group chats σε ποσοστό 71.2%. Τέλος, σε τρίτη θέση έρχεται το Facebook όπου για θέματα group chats μεταξύ συμφοιτητών/τριων και φίλων το χρησιμοποιούν ακόμη λιγότερο σε ποσοστό 14.4%.

Διάγραμμα 10: Ύπαρξη ομαδικών συνομιλιών

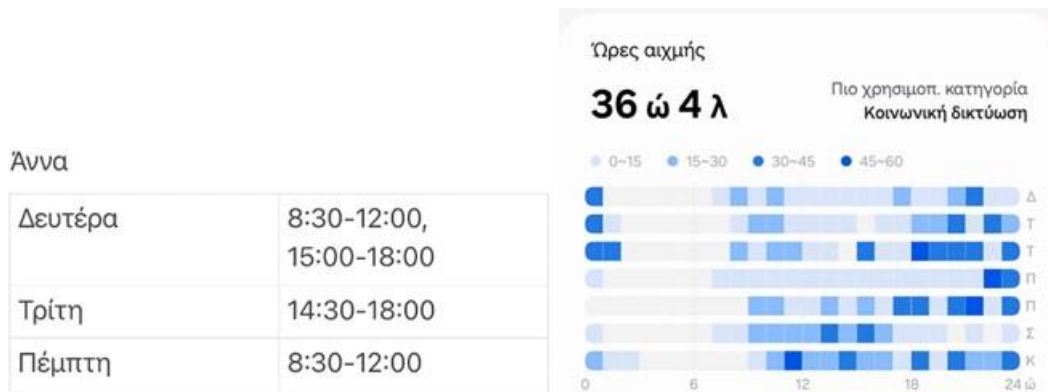
Σε αυτά τα group chats το μεγαλύτερο ποσοστό 83,8% απάντησε πως τα χρησιμοποιούν για ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με το πρόγραμμα μαθημάτων, τις προθεσμίες εργασιών και τις εξετάσεις. Στη συνέχεια, το δεύτερο πιο υψηλό ποσοστό με 79,3% απάντησε πως χρησιμοποιούν τις ομαδικές συνομιλίες για ανταλλαγή σημειώσεων. Στη συνέχεια, το 73% απάντησε πως έτσι οργανώνουν τις ομαδικές εργασίες και τις εργασίες των εργαστηρίων. Σε ποσοστό 60,4% απάντησαν ότι οι ομαδικές συνομιλίες τους βοηθούν όσον αφορά τις συζητήσεις για τις διαλέξεις, το υλικό διδασκαλίας και τις αντίστοιχες αναρτήσεις των καθηγητών. Ακόμη, με ποσοστό 51,4% οι φοιτητές/τριες απάντησαν πως οι ομαδικές συνομιλίες τους βοηθούν έτσι ώστε να ανταλλάζουν συμβουλές και πληροφορίες για τη μελέτη, τη σωστή βιβλιογραφία και την προετοιμασία των εξετάσεων. Τέλος, με ποσοστό 48,6% απάντησαν πως συζητάνε άλλα θέματα άκυρα εκτός των μαθημάτων. Αυτή την συμπεριφορά των φοιτητών/τριων να συνομιλούν και για άλλους λόγους στα ΜΚΔ έρχεται να επιβεβαιώσει και η έρευνα του Hamed (2022), όπου τα ευρήματα υποδεικνύουν ότι οι μαθητές αντί να χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ για εκπαιδευτικούς σκοπούς τα χρησιμοποιούν για δικά τους προσωπικά ζητήματα όπως για παράδειγμα να συνομιλούν με άλλους στο διαδίκτυο (Hamed, 2022).

Διάγραμμα 11: Θέματα που συζητούν στις ομαδικές συνομιλίες

3.6 Συσχέτιση μεταξύ δηλώσεων φοιτητών/τριων για το χρόνο στα ΜΚΔ με τις πραγματικές ώρες χρήσης

Σύμφωνα με το στιγμιότυπο από το τηλέφωνο της Άννας, για την εβδομάδα 12-18 Φεβρουαρίου και το πρόγραμμα της σχολής της, κατά τη διάρκεια του πρώτου μαθήματος της, την Δευτέρα χρησιμοποιεί το τηλέφωνο της στα ΜΚΔ περίπου από 15-45 λεπτά. Στο δεύτερο μάθημα της, την Δευτέρα φαίνεται να κρατάει το τηλέφωνο περίπου 15 με 30 λεπτά ενώ προς το τέλος του μαθήματος φαίνεται η ώρα να αυξάνεται στα 30 με 45 λεπτά. Στο μάθημα της Τρίτης φαίνεται να είναι ενεργή στα ΜΚΔ κατά τη διάρκεια του μαθήματος 15 με 30 λεπτά ενώ υπήρχε και στιγμή την ώρα του μαθήματος που δεν ασχολήθηκε καθόλου με τα ΜΚΔ. Στο μάθημα της Πέμπτης, φαίνεται να είναι ενεργή στα ΜΚΔ περίπου 15 με 45 λεπτά. Αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί γιατί και η ίδια για να στη συνέντευξη της δήλωσε πως κράτα το τηλέφωνο της αλλά όχι για αρκετή ώρα.

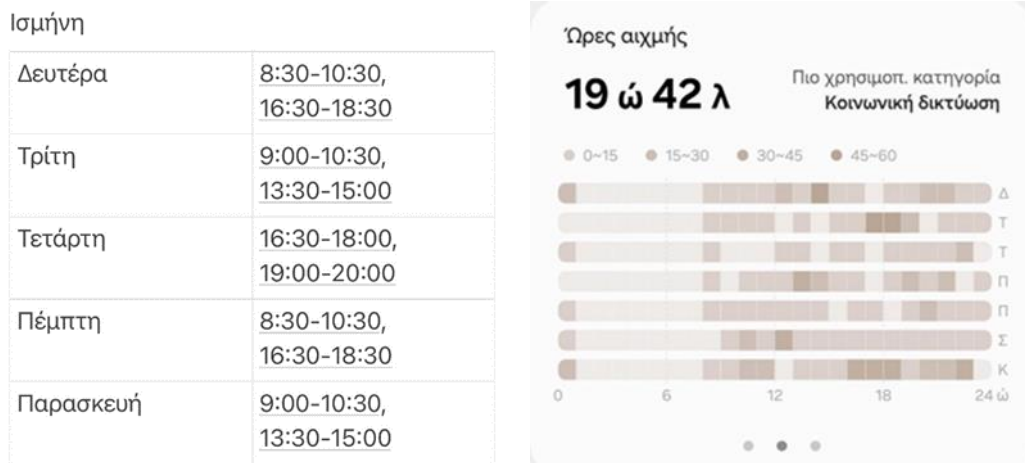

Διάγραμμα 12: Ακαδημαϊκό πρόγραμμα & ημερολόγιο ώρες χρήσης στα ΜΚΔ

Σύμφωνα με το στιγμιότυπο από το τηλέφωνο της Ισμήνης, για την εβδομάδα 19-25 Φεβρουαρίου και το πρόγραμμα της σχολής της, κατά τη διάρκεια του πρώτου μαθήματος της, την Δευτέρα χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ κατά τη διάρκεια του μαθήματος περίπου 15 με 30 λεπτά. Όσον αφορά το δεύτερο μάθημα της Δευτέρας φαίνεται να χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ λίγο περισσότερο δηλαδή περίπου 30 με 45 λεπτά αλλά υπήρχε και στιγμή όπου δεν το χρησιμοποιούσε σχεδόν καθόλου. Όσον αφορά την Τρίτη, φαίνεται ότι στο πρώτο της μάθημα χρησιμοποιούσε περίπου το τηλέφωνο και ήταν ενεργή στα ΜΚΔ από 15 μέχρι και 30 λεπτά, ενώ στο δεύτερο της μάθημα όπου ήταν τις μεσημεριανές ώρες φαίνεται να χρησιμοποιεί το τηλέφωνο τα ίδια λεπτά με το πρωί δηλαδή γύρω στα 15 με 30 λεπτά ενώ υπήρχε και στιγμή όπου δεν το χρησιμοποίησε καθόλου.

Στο απογευματινό της μάθημα την Τετάρτη φαίνεται να χρησιμοποιεί το ίδιο μοτίβο όσον αφορά τη χρήση της στα ΜΚΔ κατά τη διάρκεια των διαλέξεων εφόσον τα χρησιμοποιεί περίπου 15 με 30 λεπτά ενώ υπάρχουν και στιγμές που δεν χρησιμοποιεί καθόλου το τηλέφωνο της παρόλαυτα στο πιο νυχτερινό της μάθημα όπου είναι η ώρα εφτά με οκτώ το βράδυ φαίνεται να χρησιμοποιεί το τηλέφωνο της περίπου 30 με 45 λεπτά δηλαδή περισσότερο. Και στα δύο μαθήματα της Πέμπτης φαίνεται να χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ 15-30 λεπτά, ενώ υπάρχουν στιγμές που δεν τα χρησιμοποιεί καθόλου. Το μοτίβο αυτό αρχίζει λίγο να σπάει την Παρασκευή όπου χρησιμοποιεί σε μέσο όρο τα ΜΚΔ της περίπου 15 με 30 λεπτά. Το μοτίβο αυτό της Ισμήνης μπορεί να δικαιολογηθεί λόγω του ότι και η ίδια στην συνέντευξή της ανέφερε πως δεν κρατάει

ιδιαίτερα αρκετή ώρα το τηλέφωνο της κατά τη διάρκεια των διαλέξεων, αλλά το χρησιμοποιεί μονάχα όταν την στείλουν μηνύματα στα ΜΚΔ.

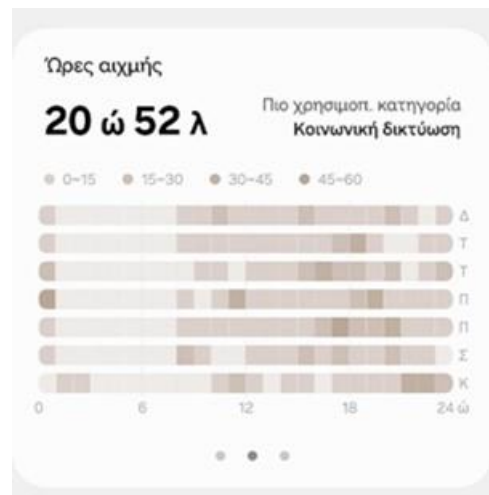

Διάγραμμα 13: Ακαδημαϊκό πρόγραμμα & ημερολόγιο ώρες χρήσης στα ΜΚΔ

Σύμφωνα με το στιγμιότυπο από το τηλέφωνο του Σωκράτη, για την εβδομάδα 26 Φεβρουαρίου με 3 Μαρτίου και το πρόγραμμα της σχολής του, κατά τη διάρκεια του πρώτου μαθήματος του, την Δευτέρα φαίνεται να ήταν ενεργός περίπου 15 με 30 λεπτά. Ακριβώς το ίδιο συμβαίνει και στο πρώτο μάθημα της Τρίτης όπου ήταν ενεργός περίπου 15 με 30 λεπτά. Παράλληλα στο δεύτερο μάθημα της ίδιας μέρας χρησιμοποιούσε τα ΜΚΔ περίπου 15 με 30 λεπτά ενώ προς το τέλος του μαθήματος φαίνεται αυτή η ώρα να αυξάνεται μέχρι και τα 45 λεπτά. Στο μάθημα της Τετάρτης φαίνεται να ήταν ενεργός περίπου 30 με 45 λεπτά στο μάθημα. Στο μάθημα της Πέμπτης ξεκίνησε να χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ 30 με 45 λεπτά ενώ στο τέλος του μαθήματος κατέληξε να το χρησιμοποιεί μέχρι και 1 ώρα. Ενώ, στο δεύτερο μάθημα της ημέρας ήταν ενεργός περίπου 15 με 30 λεπτά, το ίδιο ακριβώς συνέβη και την Παρασκευή. Δεν μπορούμε να είμαστε απόλυτα σίγουροι σε ποια μαθήματα πει για την συγκεκριμένη εβδομάδα εφόσον ο ίδιος δήλωσε ότι πηγαίνει σε μαθήματα αλλά όχι σε όλα.

Σωκράτης

Δευτέρα	12:00-14:00
Τρίτη	11:00- 13:00, 15:00-17:00
Τετάρτη	17:00-21:00
Πέμπτη	10:00-12:00, 15:15- 17:00
Παρασκευή	11:00-13:00

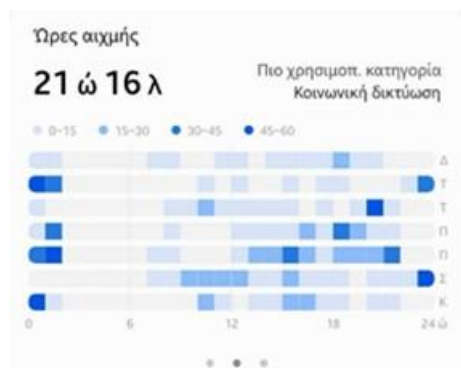

Διάγραμμα 14: Ακαδημαϊκό πρόγραμμα & ημερολόγιο ώρες χρήσης στα ΜΚΔ

Σύμφωνα με το στιγμιότυπο από το τηλέφωνο του Διονύση, για την εβδομάδα 19-25 Φεβρουαρίου και το πρόγραμμα της σχολής του, κατά τη διάρκεια του πρώτου μαθήματος του, την Δευτέρα χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ ελάχιστα. Από 15 με 30 λεπτά ενώ για μεγάλο χρονικό διάστημα το κρατάει λιγότερο από 15 λεπτά. Το ίδιο μοτίβο ακολούθησε και για την Τρίτη, ενώ την Πέμπτη φαίνεται να ήταν ενεργός στα ΜΚΔ κατά τη διάρκεια του μαθήματος λιγότερο από 15 λεπτά. Αυτό δικαιολογείται πολύ εύκολα εφόσον ο ίδιος σε συνέντευξή του ανέφερε πως υπάρχουν περιπτώσεις που και να δει κάποια ειδοποίηση ότι αυτό δεν σημαίνει ότι θα απαντήσει εκείνη τη δεδομένη στιγμή, αλλά συνήθως θα περιμένει να ολοκληρωθεί το μάθημα και θα απαντήσει μόνο αν είναι κάτι επείγον.

Διονύσης

Δευτέρα	8:30-12:00
Τρίτη	14:30-18:00
Πέμπτη	8:30-12:00

Διάγραμμα 15: Ακαδημαϊκό πρόγραμμα & ημερολόγιο ώρες χρήσης στα ΜΚΔ

Σύμφωνα με το στιγμιότυπο από το τηλέφωνο της Άριας, για την εβδομάδα 24 Φεβρουαρίου με 2 του Μαρτίου και το πρόγραμμα της σχολής της, κατά τη διάρκεια του πρώτου μαθήματος της, την Δευτέρα χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ έως 30 λεπτά. Και από την άλλη στο πρώτο μάθημα της Πέμπτης φαίνεται να χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ λιγότερο από 15 λεπτά, Ενώ στο δεύτερο μάθημα της ίδιας ημέρας φαίνεται να χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ εως 30 λεπτά, ενώ προς το τέλος του μαθήματος φαίνεται να τα χρησιμοποιεί λιγότερο κι από 10 λεπτά. Στο τρίτο μάθημα της ημέρας φάνηκε ότι χρησιμοποίησε τα ΜΚΔ λιγότερο από 15 λεπτά. Στο μάθημα της Παρασκευής φαίνεται να χρησιμοποιεί τα ΜΚΔ, στην αρχή του μαθήματος περίπου 15 λεπτά ενώ προς το τέλος του μαθήματος αυξάνονται και γίνονται περίπου 30 λεπτά. Παρόλαυτα, η ίδια η Άρια στην συνέντευξη της δήλωσε πως δεν πηγαίνει στα μαθήματα της αλλά πηγαίνει μόνο στα υποχρεωτικά μαθήματα εκ των οποίων δεν γνωρίζουμε ποια είναι αυτά οπότε δεν μπορούμε να είμαστε σίγουροι 100% για το εάν είναι αντικειμενικά τα αποτελέσματα της.

Άρια

Δευτερα	13:15-15:00
Πεμπτη	8:45-10:30, 11:00-12:45, 13:15-15:00
Παρασκευη	11:00-12:45

Διάγραμμα 16: Ακαδημαϊκό πρόγραμμα & ημερολόγιο ώρες χρήσης στα ΜΚΔ

Εν κατακλείδι, φαίνεται μέσα από την συλλογή των ημερολογίων και των ωρολογίων προγραμμάτων να επιλεθύνονται σε μεγάλο βαθμό οι δηλώσεις και των πέντε συνεντευξιαζόμενων. Αυτό, κάνει τα αποτελέσματα της έρευνας πιο έγκυρα.

4 Συμπεράσματα

Αναμφίβολα, η εξέλιξη της τεχνολογίας και του διαδικτύου έχει συνεισφέρει σε πολλούς τομείς, ένας εκ των οποίων είναι και η εκπαίδευση. Συμπερασματικά, η ποιοτική έρευνα δείχνει ότι οι φοιτητές/τριες αφιερώνουν συνήθως 2-3 ώρες την ημέρα στα ΜΚΔ. Αντίθετα, τα αποτελέσματα από την ποσοτική μελέτη αποκαλύπτουν ότι η πλειονότητα των φοιτητών/τριων αναφέρουν πως η χρήση αυτή κυμαίνεται από 3-4 ώρες, με ένα σημαντικό ποσοστό να συμμετέχει ενεργά στα ΜΚΔ για περισσότερες από 4 ώρες ημερησίως. Γεγόνος που επιβεβαιώνεται και από την έρευνα της Σταμόγλου (2019), όπου παρατηρήθηκε ότι το 24,7% των φοιτητών αφιερώνουν μεγάλο χρονικό διάστημα μέσα στην μέρα τους στα ΜΚΔ. Ακόμη, τόσο στην ποσοτική όσο και στην ποιοτική ανάλυση, προκύπτει μια κοινή εικόνα σχετικά με την εξοικείωση των φοιτητών/τριων με τις πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης. Η γενική τάση αποκαλύπτει ότι μια σημαντική πλειονότητα φοιτητών/τριων θεωρεί τους εαυτούς τους εξαιρετικά έμπειρους στην πλοήγηση σε αυτές τις πλατφόρμες, με μια αμελητέα μειοψηφία να εκφράζει χαμηλότερα επίπεδα εξοικείωσης.

Αυτό το σταθερό μοτίβο υπογραμμίζει την ευρεία ενσωμάτωση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην καθημερινή ζωή των φοιτητών/τριων, υπογραμμίζοντας τη διάχυτη επιρροή τους στη σύγχρονη επικοινωνία και κοινωνική αλληλεπίδραση. Επιπρόσθετα, οι φοιτητές/τριες εντόπισαν την επικοινωνία και την ενημέρωση ως τα κύρια κίνητρα για τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όπως παρατηρήθηκε τόσο σε ποιοτική όσο και σε ποσοτική έρευνα. Επιπλέον, τόνισαν πως τα ΜΚΔ έχουν και άλλες χρήσεις όπως για παράδειγμα την ψυχαγωγία, την αυτοπροβολή, την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων των φίλων τους και τους ακαδημαϊκούς λόγους. Για άλλη μια φορά, τόσο τα ποιοτικά όσο και τα ποσοτικά δεδομένα ταυτίζονται, αποκαλύπτοντας το Instagram, το TikTok, το Facebook και το YouTube ως τις πιο αγαπημένες και χρησιμοποιούμενες πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης, με την πιο πάνω σειρά προτίμησης. Η έρευνα των Αγγελή και συνεργάτες (2020), επιβεβαιώνει εν μέρη την έρευνα αυτή, έχοντας το Facebook ως το πρώτο ΜΚΔ που χρησιμοποιεί το κοινό. Σε αντίθεση, βλέπουμε το Instagram να κατακτά την πρώτη θέση και το Facebook να παραμένει υψηλά στην χρήση του, αλλά στην τρίτη θέση. Ειδικότερα, το Instagram ξεχωρίζει ως αγαπημένο ΜΚΔ, με όλους τους συμμετέχοντες εκτός από έναν να το επιλέγουν ως την πιο χρησιμοποιούμενη πλατφόρμα.

Μέσα από ποιοτική έρευνα, φάνηκε ότι οι φοιτητές/τριες που είναι Κύπριοι/ες στην καταγωγή και σπουδάζουν στο εξωτερικό, συγκεκριμένα στην Ελλάδα, τείνουν να παραλείπουν τις πανεπιστημιακές διαλέξεις αφού δεν είναι υποχρεωτικές, σε αντίθεση με τους φοιτητές στην Κύπρο. Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά το βαθμό συγκέντρωσης των φοιτητών/τριων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, η ποιοτική μελέτη αποκάλυψε ότι ακόμη και όταν οι φοιτητές/τριες φαίνονται να προσέχουν στο μάθημα, δεν μπορούν να διατηρήσουν την προσοχή τους για αρκετή ώρα. Αυτό οφείλεται σε παράγοντες όπως η κούραση, η πλήξη με το θέμα ή οι περισπασμοί από τα τηλέφωνα τους, είτε λόγω πιθανών μηνυμάτων από τα ΜΚΔ. Αντίθετα, ένα σημαντικό μέρος της ποσοτικής έρευνας έδειξε ότι οι φοιτητές/τριες συμμετέχουν ενεργά κατά τη διάρκεια των διαλέξεων και είναι πλήρως συγκεντρωμένοι, εφόσον κρατούν σημειώσεις. Λίγοι δεν μπορούν να συγκεντρωθούν είτε λόγω δυσκολίας κατανόησης του περιεχομένου της διάλεξης είτε απασχολούνται με άλλες σκέψεις κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Όσον αφορά τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης κατά τη διάρκεια των διαλέξεων, τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας έδειξαν ότι οι φοιτητές/τριες χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ, αλλά όχι για συνεχόμενες χρονικές περιόδους κατά τη διάρκεια των διαλέξεων, απλώς με επαναλαμβανόμενο μοτίβο μερικών λεπτών. Για παράδειγμα, ένα μοτίβο μπορεί να περιλαμβάνει τον έλεγχο των τηλεφώνων τους όταν λαμβάνουν μια ειδοποίηση, όταν βαριούνται κατά τη διάρκεια του μαθήματος ή ακόμα και να ελέγχουν τα τηλέφωνα τους κάθε πέντε λεπτά. Όσον αφορά την ποσοτική ανάλυση, τα ευρήματα έδειξαν ότι οι περισσότεροι φοιτητές/τριες χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ 1-2 φορές κατά τη διάρκεια του μαθήματος, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό τα χρησιμοποιεί 3-4 φορές κατά τη διάρκεια της διάλεξης. Μέσω των συσχετισμών που έγιναν, τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι η αυξημένη χρήση κινητού τηλεφώνου κατά τη διάρκεια των διαλέξεων σχετίζεται με την μείωση της συγκέντρωσης και της προσοχής των φοιτητών/τριων. Αυτό μπορεί να υποδηλώνει ότι η χρήση κινητών τηλεφώνων κατά τη διάρκεια των διαλέξεων θα μπορούσε να επηρεάσει την ικανότητα των φοιτητών/τριων να επικεντρωθούν στο μάθημα λόγω των ΜΚΔ. Επιπρόσθετα, τα αποτελέσματα από τα ημερολόγια των 5 συνεντευξιαζόμενων έδειξαν ότι όσα ανέφεραν στην συνέντευξη για τον χρόνο που δαπανούν στα ΜΚΔ κατά την διάρκεια των διαλέξεων, ότι όντως αληθεύουν. Τα ημερολόγια αυτά είναι οι αποδείξεις ότι οι

φοιτητές/τριες χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ κατά την διάρκεια των διαλέξεων, αλλά με συσγκεκριμένα μοτίβα, και όχι σε όλη την διάρκεια του μαθήματος.

Επίσης, ο βαθμός στον οποίο οι φοιτητές/τριες αντιλαμβάνονται ότι τα ΜΚΔ επηρεάζουν την προσοχή τους κατά τη διάρκεια των διαλέξεων, τόσο η ποιοτική όσο και η ποσοτική έρευνα απέδωσαν μικτά αποτελέσματα. Στην ποιοτική ανάλυση, ορισμένα άτομα αναγνώρισαν ότι τα ΜΚΔ επηρεάζουν πράγματι την προσοχή τους, ενώ άλλα άτομα ισχυρίστηκαν ότι είναι ουδέτερα. Το ίδιο ακριβώς έγινε και στην ποσοτική ανάλυση όπου υπήρχαν περιπτώσεις που θεωρούσαν ότι ο βαθμός προσοχής επηρεάζεται ενώ κάποια άλλα άτομα ανέφεραν πως δεν επηρεάζεται. Τα άτομα που ανέφεραν πως επηρεάζει ήταν ελάχιστα περισσότερα. Συνολικά, οι συσχετισμοί υποδηλώνουν ότι η αυξημένη χρήση κινητού τηλεφώνου κατά τη διάρκεια των διαλέξεων σχετίζεται με την διάσπαση της προσοχής.

Σύμφωνα με το δείγμα της έρευνας η μέση συνολική βαθμολογία των φοιτητών/τριων, φαίνεται ότι η πλειονότητα εμπίπτει στο εύρος 6.6-8.4/10 όπως υποδεικνύεται τόσο από ποιοτική όσο και από ποσοτική έρευνα, και αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές. Όσον αφορά τις συνθήκες μελέτης, οι μαθητές που συμμετείχαν στην ποιοτική έρευνα, μέσω των συνεντεύξεων τους ανέφεραν ότι μελετούσαν 2-3 ώρες την ημέρα, με ορισμένες περιπτώσεις να μελετούν μόνο σε περιόδους εξετάσεων. Η ποσοτική έρευνα, η οποία έδειξε ότι σχεδόν λιγότερο από το μισό δείγμα μελετά για 1-2 ώρες σε καθημερινή βάση. Τα αποτελέσματα από τις έρευνες δείχνουν ότι οι περισσότεροι φοιτητές/τριες μελετούν 3-4 φορές την εβδομάδα.

Στο ερωτηματολόγιο, οι φοιτητές/τριες απάντησαν σε ποιο βαθμό πιστεύουν ότι τα social media τους αποσπούν την προσοχή από τις ακαδημαϊκές τους υποχρεώσεις. Τα αποτελέσματα είναι ότι η πλειονότητα των ατόμων δεν έχει ακραίες απόψεις σχετικά με το εάν τα ΜΚΔ τους αφαιρούν την προσοχή τους. Αντίθετα, εκφράζουν ως επί το πλείστον μέτρια επίπεδα συμφωνίας ή διαφωνίας.

Ένα ακόμα συμπέρασμα, είναι ότι όσο περισσότερος χρόνος αφιερώνεται στα ΜΚΔ, τόσο χαμηλότερος είναι ο συνολικός βαθμός, και το αντίστροφο. Αυτό μπορεί να υποδηλώνει ότι η υπερβολική χρήση των ΜΚΔ θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων. Γεγονός που επιβεβαιώνεται και από την έρευνα του ο Hamed (2022), ότι τα ΜΚΔ επηρεάζουν αρνητικά την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών/τριων. Μέσα από συσχετίσεις στο SPSS, φάνηκε ότι όσο

υψηλότερος είναι ο συνολικός βαθμός ενός φοιτητή/τριας, τόσο χαμηλότερη είναι η προσοχή του/της κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. Αυτό θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως ένδειξη ότι οι φοιτητές/τριες με υψηλότερες επιδόσεις μπορεί να μην εστιάζουν τόσο πολύ κατά τη διάρκεια των διαλέξεων επειδή μπορεί ήδη να κατανοούν καλύτερα το υλικό ή να χρησιμοποιούν άλλες μεθόδους μάθησης. Επιπλέον, μπορεί να υποδηλώνει ότι η προσοχή κατά τη διάρκεια των διαλέξεων δεν είναι ο μόνος παράγοντας που συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού γενικού βαθμού. Σύμφωνα με την έρευνα των Kolan & Dzandza (2018), τονίζει πως μεγάλη ευθύνη για την ακαδημαϊκή επίδοση φέρει η έλλειψη προσοχής την ώρα των διαλέξεων. Σύμφωνα με την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, κάθε πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης εξυπηρετεί μια ξεχωριστή λειτουργία. Για παράδειγμα, η έρευνα των Le Gall, κ.α. (2020) έχουν αποκαλύψει ότι το Spotify μειώνει το άγχος και το στρες στους φοιτητές/τριες, σε αντίθεση με τις πλατφόρμες που μπορεί να αυξήσουν το άγχος, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω. Τα δεδομένα από την ποιοτική έρευνα έρχονται να επιβεβαιώσουν παλαιότερες μελέτες. Ένα ακόμα συμπέρασμα είναι ο περισσότερος χρόνος που αφιερώνουν στα ΜΚΔ έχει ως αρνητικό αντίκτυπο στην ακαδημαϊκή τους επιτυχία. Καθώς οι φοιτητές/τριες περνούν όλο και περισσότερο χρόνο αφοσιωμένοι στις δεσμεύσεις των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, οι ακαδημαϊκές τους επιδόσεις στο πανεπιστήμιο παρουσιάζουν αντίστοιχη πτώση. Αυτή η μείωση στους βαθμούς φαίνεται να είναι συνυφασμένη με την τάση τους να παραλείπουν τις διαλέξεις. Παραδόξως, το ακαδημαϊκό έτος σπουδών δεν φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά τη συνολική τους ακαδημαϊκή επίδοση.

Ένα ακόμα συμπέρασμα είναι ότι όσο οι φοιτητές/τριες ακολουθούν εκπαιδευτικά προφίλ και σελίδες στα ΜΚΔ τόσο αυτό συνδέεται με υψηλότερο επίπεδο μάθησης από τα ΜΚΔ, ενώ ο χρόνος που αφιερώνουν στα ΜΚΔ και ο γενικός τους βαθμός δεν φαίνεται να έχουν σημαντική σχέση με το επίπεδο μάθησης από τα ΜΚΔ για τις σπουδές τους.

Εν κατακλείδι, οι φοιτητές/τριες ενημερώνονται μέσω του διαδικτύου, γεγονός που το επιβεβαιώνει και η έρευνα των Kolan & Dzandza (2018), όπου σύμφωνα με την έρευνα τους, τα θετικά που μπορούν να αποκομίσουν οι φοιτητές/τριες από τα ΜΚΔ είναι η κοινοποίηση πληροφοριών. Η ποιοτική έρευνα έδειξε ότι ορισμένες από τις αναζητήσεις που πραγματοποιούν στο Google περιλαμβάνουν είναι: η Wikipedia, το

Wiktionary, το Google Translate, το ChatGPT, το DeepL και το edX, καθώς και το YouTube. Επιπλέον, η ποσοτική έρευνα έδειξε ότι πάνω από το 90% του δείγματος συμμετέχει σε ομάδες διαδικτυακής συνομιλίας όπου συζητούν διάφορα θέματα που σχετίζονται με το πανεπιστήμιο και αλληλεπιδρούν με συμφοιτητές/τριες. Τα πιο συνηθισμένα θέματα περιλαμβάνουν την κοινή χρήση σημειώσεων, την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα προγράμματα μαθημάτων και τις εξετάσεις και την οργάνωση ομαδικών έργων και εργαστηρίων. Περίπου οι μισοί από αυτούς συμμετέχουν επίσης σε συζητήσεις για θέματα που δεν σχετίζονται με πανεπιστημιακά θέματα. Γεγονός που επιβεβαιώνει την έρευνα του Hamed (2022) ότι αντί να χρησιμοποιούν τα ΜΚΔ για εκπαιδευτικούς σκοπούς τα χρησιμοποιούν για δικά τους προσωπικά ζητήματα όπως για παράδειγμα να συνομιλούν με άλλους στο διαδίκτυο.

4.1 Μελλοντικές Έρευνες

Για μελλοντική έρευνα, θα ήταν προτιμότερο η καταγραφή ημερολογίων όσον αφορά την χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης να γινόταν σε εβδομαδιαία βάση για περισσότερο καιρό ίσως να ήταν και πιο έγκυρη, αλλά λόγω χρόνου της συγκεκριμένης μελέτης δεν μπορούσε αυτό να πραγματοποιηθεί. Επίσης, λόγω περιορισμένου χρόνου ο αριθμός των συνεντεύξων ήταν μικρός καθώς και το δείγμα ήταν ευκολίας. Για μελλοντική έρευνα, θα ήταν καλύτερα εάν υπήρχαν περισσότερες συνεντεύξεις μέχρι τα αποτελέσματα να κορεστούν και να μην υπάρχει κάτι καινούργιο να προστεθεί από τις συνεντεύξεις στην βιβλιογραφία. Τέλος, λόγω του ότι η έρευνα έγινε με δείγμα ευκολίας, όπου υπήρχαν πολλοί φοιτητές/τριες του τμήματος Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου, τα αποτελέσματα δεν μπορούν να γενικευθούν. Για μελλοντική έρευνα, θα ήταν προτιμότερο το δείγμα να επιλεγεί με τυχαίο τρόπο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελής, Π., Αλαμάνου, Δ., & Γωγάδης, Ε. (2020). Ψυχολογία και ΜΜΕ. Η επιρροή των social media στην ψυχολογία των νέων (Doctoral dissertation, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών. Τμήμα Επικοινωνίας και Ψηφιακών Μέσων). <https://shorturl.at/ahps5>

Γεωργακοπούλου, Ε. (χ.χ.). *Παιδεία*. Καθάπερ Ευδαίμων Χώρα. Πάντα τ'αγαθά φέρει. <http://surl.li/olbrg>

Ιωσηφίδης, Θ. (2003). *Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα

Καλουδάκης, Ν. Ε. (2013). Ψηφιακή Ελλάδα και νομικό καθεστώς (Πτυχιακή Εργασία). Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης, Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής & Πολυμέσων. <https://shorturl.at/UkOlh>

Κουζαρίδη, Έ. (2019). *Μπορώ να μείνω μόνος μου στην εποχή του αδιάκοπου online* [Μεταπτυχιακή διατριβή, Department of Communication and Internet Studies, Faculty of Communication and Media Studies, Cyprus University of Technology]. <https://hdl.handle.net/20.500.14279/23419>

Μαγγόπουλος, Γ. (2014). Η μελέτη περίπτωσης ως ερευνητική στρατηγική στην αξιολόγηση προγραμμάτων: θεωρητικοί προβληματισμοί. *Το βήμα των κοινωνικών επιστημών*, 16(64).

Πέτρου, Δ. (2019-2020). *Κατανάλωση διασκέδασης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης: Κίνητρα και συνέπειες* (Μεταπτυχιακή διατριβή). Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Γενικό Τμήμα, Λάρισα. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Διοίκηση Επιχειρήσεων-MBA". <http://surl.li/olaik>

Πέτρου, Κ. (2020). *Διερεύνηση της συσχέτισης ανάμεσα στον υπνο και την ακαδημαϊκή επίδοση σε φοιτητές* (Πτυχιακή εργασία). Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Σχολή Επιστημών Υγείας. <http://surl.li/mystv>

Σταμλόγλου, Α. (2019). *Η επίδραση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην εκπαίδευση και την επίδοση των φοιτητών της λογιστικής* [Μεταπτυχιακή διατριβή, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική μαστερ]. <https://shorturl.at/gpvF8>

Φωτοπούλου, Α. (2023). *Το εμπόριο της ανθρώπινης ζωής στην ψηφιακή κοινωνία* (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Μηχανικών, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών. <http://repository.library.teimes.gr/xmlui/handle/123456789/10787>

Χριστοδουλόπουλος, Σ., & Δημητρόπουλος, Δ. (2020). *Η χρήση των κοινωνικών δικτύων στα ελληνικά σχολεία*. [Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης Επιχειρήσεων]. <http://surl.li/mzxeH>

Akeel Hamed, E. (2022). Social media networks and its impact on university students: Collage of Physical Development and Sport Science, Al Qasim Green University as a

model. *American Journal of Interdisciplinary Research and Development*, 2, 7–21. <http://surl.li/mzydi>

Amin, Z., Mansoor, A., Hussain, S. R., & Hashmat, F. (2016). Impact of social media of student's academic performance. *International Journal of Business and Management Invention*, 5(4), 22-29. <https://shorter.me/ZcP4r>

Athens University of Economics and Business. (χ.χ). *Η εκπαίδευση και οι σκοποί της*. <http://surl.li/olccj>

Christie, M., Rowe, P., Perry, C., & Chamard, J. (2000, June). Implementation of realism in case study research methodology. In International Council for Small Business, Annual Conference (pp. 1-21). <http://surl.li/okyys>

El-Badawy, T. A., & Hashem, Y. (2015). The impact of social media on the academic development of school students. *International Journal of Business Administration*, 6(1), 46. doi:10.5430/ijba.v6n1p46

Flueckiger, L., Lieb, R., Meyer, A. H., & Mata, J. (2014). How health behaviors relate to academic performance via affect: An intensive longitudinal study. *PloS one*, 9(10). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0111080>

Giunchiglia, F., Zeni, M., Gobbi, E., Bignotti, E., & Bison, I. (2018). Mobile social media usage and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 82, 177-185. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.12.041>

Goffman, E. (1949). Presentation of self in everyday life. *American Journal of Sociology*, 55(1), 6-7. <https://shorturl.at/bdtB6>

Kapoor, K. K., Tamilmani, K., Rana, N. P., Patil, P., Dwivedi, Y. K., & Nerur, S. (2018). Advances in social media research: Past, present and future. *Information Systems Frontiers*, 20, 531-558. <https://doi.org/10.1007/s10796-017-9810-y>

Kolan, B. J., & Dzandza, P. E. (2018). Effect of social media on academic performance of students in Ghanaian Universities: A case study of University of Ghana, Legon. *Library Philosophy and Practice*, 0_1-24. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/1637>

Kontogiannatou, G. (2018). Mixed-methods research. The logic behind its design and the framework for its implementation (full text in Greek). *Academia*, (12), 83-108. <https://doi.org/10.26220/aca.2883>

Kouros, T., & Papadakis, Y. (2018). Religion, immigration, and the role of context: The impact of immigration on religiosity in the Republic of Cyprus. *journal of religion in europe*, 11(4), 321-347. <https://doi.org/10.1163/18748929-01104003>

Le Gall C, Le Gall I, Jalali A. (2020) Social media usage among university students during exams: distraction or academic support? *Education in Medicine Journal*. 2020;12(3):49–53. <https://doi.org/10.21315/eimj2020.12.3.6>

Miller, D., Sinanan, J., Wang, X., McDonald, T., Haynes, N., Costa, E., ... & Nicolescu, R. (2016). *How the world changed social media* (p. 286). UCL press. 10.14324/111.9781910634493

Rithika, M., & Selvaraj, S. (2013). Impact of social media on students' academic performance. *International Journal of Logistics & Supply Chain Management Perspectives*, 2(4), 636-640. <https://shorter.me/KhJMB>

Talaue, G. M., AlSaad, A., AlRushaidan, N., AlHugail, A., & AlFahhad, S. (2018). The impact of social media on academic performance of selected college students. *International Journal of Advanced Information Technology*, 8(4/5), 27-35. DOI: 10.5121/ijait.2018.8503

Yin, R. (1993). *Applications of case study research* (1st ed.). Newbury Park, Calif.: SAGE Publications. <https://shorturl.at/fltEW>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οδηγός Συνέντευξης

Θεματική Περιοχή I: Γενικές Ερωτήσεις συνεντευξιζόμενου/ης για την ζωή του/της

- Ποια είναι η ηλικία σου;
- Απο πού είσαι;
- Τι σπουδάζεις και σε ποιο πανεπιστήμιο;

Θεματική Περιοχή II: Γενικές Ερωτήσεις συνεντευξιζόμενου/ης για την χρήση ΜΚΔ

- Πόσο χρόνο αφιερώνεις από την μέρα σου στα ΜΚΔ;
- Ποσο εξοικειωμένος/η είσαι με τα ΜΚΔ;
- Ποιος είναι ο κύριος λόγος που χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;
- Ποιο μέσο κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιείς περισσότερο και για ποιους λόγους;
- Ποιο είναι το είδος του περιεχομένου που συνήθως σε ενδιαφέρει στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης κατά τη διάρκεια της αλληλεπίδρασής σου;

Θεματική Περιοχή III: Γενικές Ερωτήσεις συνεντευξιζόμενου/ης για την ακαδημαϊκή επίδοση

- Τι έτος είσαι;
- Ποιος είναι ο γενικός σας βαθμός στο πανεπιστήμιο;
- Έχεις λάβει κάποια υποτροφία ή έχεις βραβευτεί για τις επιδόσεις σου;
- Πώς αξιολογείς τη δική σου ακαδημαϊκή πρόοδο και ποια κριτήρια χρησιμοποιείς για να μετρήσεις την επίτευξη των στόχων σου; (πχ, συμμετοχή σε ερευνητικά έργα, επίδοση σε μαθήματα, νeves δεξιοτητες)
- Πώς οργανώνεις τον χρόνο σου μεταξύ μαθημάτων, μελέτης και άλλων δραστηριοτήτων;
- Πόσο εύκολα ή δύσκολα είναι τα μαθήματά σου και πώς τα αντιμετωπίζεις;
- Πόσες ώρες την ημέρα αφιερώνεις στη μελέτη;

Θεματική Περιοχή IV: Ερωτήσεις συνεντευξιζόμενου/ης κατά την διάρκεια του μαθήματος και χρήσης ΜΚΔ

- Πηγαίνεις σε όλες τις διαλέξεις και αν ναι, παρακολουθείς στο μάθημα; Αν όχι, για ποιο λόγο δεν πηγαίνεις;

- Όταν παρακολουθείς μια διάλεξη, είσαι συγκεντρωμένος στο μάθημα ή ασχολείσαι με άλλα πράγματα; (->Κρατάς το τηλέφωνό σου και για πόση ώρα;, Κάθε πότε το χρησιμοποιείς (πχ: όταν σου έρχεται κάποια ειδοποίηση ή γενική χρήση;))
- Σε περίπτωση που λάβετε μια ειδοποίηση, κατά την διάρκεια του μαθήματος θα ελέγξτε περι τίνος πρόκειται; Αν ναι, θα ελέγξτε απλά ή θα ανοίξε το τηλέφωνο σας;
- Τι βλέπεις συνήθως στα ΜΚΔ την ώρα του μαθήματος;
- Χρησιμοποιείς ΜΚΔ σε όλα τα μαθήματα; Πότε και πόση ώρα τα χρησιμοποιείς;
- Επηρεάζει η χρήση των social media το βαθμό της προσοχής σου κατά τη διάρκεια των μαθημάτων;

Θεματική Περιοχή V: Ερωτήσεις συνεντευξιζόμενου/ης για τη συσχέτιση της χρήσης ΜΚΔ και ακαδημαϊκής επίδοσης

- Πώς πιστεύεις ότι επηρεάζει η χρήση ΜΚΔ τους βαθμούς σου και γιατί;
- Κατά την διάρκεια των εξετάσεων υπάρχει πιθανότητα να απενεργοποιήσετε προσωρινά τους λογαριασμούς σας στα ΜΚΔ; (Το έχετε ξανακάνει ή θα το δοκιμάζατε;)
- Πιστεύεις ότι χρειάζεσαι παραπάνω χρόνο προετοιμασίας για τις εξετάσεις; Αν ναι, θεωρείς ότι ευθύνονται τα ΜΚΔ, και αν ναι σε ποιο βαθμό;
- Ακολουθείς λογαριασμούς εκπαιδευτικών πλατφορμών που παρέχουν χρήσιμα μαθήματα και συμβουλές για την προετοιμασία εξετάσεων;
- Υπάρχει κάποιο κοινωνικό δίκτυο ή εφαρμογή που χρησιμοποιείς κυρίως για ακαδημαϊκούς σκοπούς, και πώς το αξιοποιείς;
- Υπάρχουν κάποια μέσα κοινωνικής δικτύωσης που θεωρείτε ότι σας βοηθούν στις ακαδημαϊκές σας εργασίες; Και αν ναι, πώς σας βοηθούν;
- Έχετε παρατηρήσει κάποια θετική ή αρνητική επίδραση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη συγκέντρωση και την προσοχή σας κατά την εκπαίδευση;
- Όταν δυσκολεύεσαι στην κατανόηση των διαλέξεων, ενημερώνεσαι από το εκπαιδευτικό περιεχόμενο στα ΜΚΔ, όπως online μαθήματα, βίντεο εξηγήσεων και ακαδημαϊκά blogs ή από φόρουμ;

Ερωτηματολόγιο

Θεματική Περιοχή Ι: Δημογραφικά στοιχεία

- Φύλο
 - Γυναίκα
 - Αντρας
 - Άλλο
- Πόλη
 - Λευκωσία
 - Λεμεσός
 - Λάρνακα
 - Πάφος
 - Ελ.Αμμόχωστος
- Μορφωτικό Επίπεδο Μητέρας
 - Απολυτήριο Δημοτικού
 - Απολυτήριο Γυμνασίου
 - Απολυτήριο Λυκείου
 - Πτυχίο Πανεπιστημίου
 - Κάτοχος Μεταπτυχιακού
 - Κάτοχος Διδακτορικού
- Μορφωτικό Επίπεδο Πατέρα
 - Απολυτήριο Δημοτικού
 - Απολυτήριο Γυμνασίου
 - Απολυτήριο Λυκείου
 - Πτυχίο Πανεπιστημίου
 - Κάτοχος Μεταπτυχιακού
 - Κάτοχος Διδακτορικού
- Φοιτώ σε:
 - Δημόσιο πανεπιστήμιο
 - Ιδιωτικό πανεπιστήμιο
- Σε ποιο πανεπιστήμιο;
 - Πανεπιστήμιο Κύπρου
 - Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Πανεπιστήμιο Frederick
Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος
Άλλο: _____

- Αντικείμενο Σπουδών: _____
- Έτος:
 - 1^ο
 - 2^ο
 - 3^ο
 - 4^ο
 - 5^ο-6^ο

Θεματική Περιοχή II: Γενικές Ερωτήσεις για την χρήση ΜΚΔ

- Πόσο χρόνο αφιερώνεις από την μέρα σου στα ΜΚΔ;
 - Λιγότερο από 1 ώρα την ημέρα
 - 1-2 ώρες την ημέρα
 - 3-4 ωρες την ημέρα
 - περισσότερες από 4 ώρες την μέρα
- Από το 0 μέχρι το 10, όπου 0 σημαίνει καθολου εξοικειωμένος/η και 10 σημαίνει απόλυτα εξοικειωμένος/η, πόσο εξοικειωμένος/η είσαι με τα ΜΚΔ;
 - 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
- Ποιος είναι ο κύριος λόγος που χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;
 - Επικοινωνία
 - Ενημέρωση
 - Ανάρτηση φωτογραφιών/βίντεο
 - Ψυχαγωγία
 - Ακαδημαϊκούς Σκοπούς
 - Άλλο: _____
- Ποια ΜΚΔ χρησιμοποιεις;
 - Facebook

Twitter

Instagram

LinkedIn

Snapchat

TikTok

Pinterest

Reddit

YouTube

Threads

Άλλο: _____

- Από το 0 μέχρι το 10, όπου 0 σημαίνει καθόλου εθισμένος/η και 10 σημαίνει απόλυτα εθισμένος/η, πόσο εθισμένος/η πιστεύεις ότι είσαι στα ΜΚΔ;
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Θεματική Περιοχή III: Ερωτήσεις κατά την διάρκεια του μαθήματος και χρήσης ΜΚΔ

- Πηγαίνω σε όλες τις διαλέξεις;
 - Ναι, παρευρέθηκα σε όλες τις διαλέξεις
 - Ναι, παρευρέθηκα σε περισσότερες από τις μισές διαλέξεις
 - Όχι, παρευρέθηκα σε λιγότερες από τις μισές διαλέξεις
 - Όχι, δεν παρευρέθηκα σε καμία διάλεξη
- Παρακολουθώ με προσοχή την διάλεξη
 - Ναι, προσπαθώ να είμαι παρών/ούσα και ενεργά ακούω τον/την καθηγητή/τρια
 - Ναι, προσπαθώ να σημειώνω τα σημαντικά σημεία και να επικεντρώνομαι στην παρουσίαση
 - Όχι, πολλές φορές αντιμετωπίζω δυσκολίες στην κατανόηση του περιεχομένου
 - Όχι, δεν μπορώ πάντα να διατηρήσω την προσοχή μου λόγω άλλων υποχρεώσεων ή σκέψεων
- Κρατώ το τηλέφωνο κατά την διάρκεια της διάλεξης:
 - Ποτέ
 - 1-2 φορές
 - 3-4 φορές

περισσότερες από 5 φορές
περίπου κάθε 5 λεπτά
καθόλη την διάρκεια του μαθήματος

- Σε περίπτωση που λάβω μια ειδοποίηση, κατά την διάρκεια του μαθήματος θα ελέγξω περι τίνος πρόκειται;
 - Θα ελέγξω την ειδοποίηση αμέσως και θα επανέλθω στο μάθημα
 - Θα ελέγξω την ειδοποίηση αμέσως και θα συνεχίσω να ασχολούμαι με το τηλέφωνο μου
 - Εξαρτάται από τη σπουδαιότητα της ειδοποίησης αν θα την ελέγξω κατά τη διάρκεια του μαθήματος
 - Δεν θα ελέγξω την ειδοποίηση κατά τη διάρκεια του μαθήματος
- Από το 0 μέχρι το 10, όπου 0 σημαίνει καθολου και 10 σημαίνει πάρα πολύ, θεωρώ ότι η χρήση των social media επηρεάζει το βαθμό της προσοχής μου κατά τη διάρκεια των μαθημάτων;
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
- Για να μην σας αποσπά την προσοχή σας, έχετε βάλει κατά την διάρκεια του μαθήματος το τηλέφωνο σας;
 - Έχω ρυθμίσει το τηλέφωνό μου σε "Αθόρυβη" λειτουργία
 - Έχω ρυθμίσει το τηλέφωνό μου σε λειτουργία "Μην ενοχλείτε"
 - Κλείνω τα Wi-Fi ή τα δεδομένα κινητής τηλεφωνίας (5G)
 - Απενεργοποιώ εντελώς το κινητό μου τηλέφωνο
 - Δεν ρυθμίζω το τηλέφωνο μου
- Έχει τύχει να σου κάνει παρατήρηση ο καθηγητής επειδή κρατούσες το τηλέφωνο την ώρα του μαθήματος;
 - Όχι, ποτέ δεν μου έχει κάνει παρατήρηση ο/η καθηγητής/τρια
 - Ναι, μία φορά ο/η καθηγητής/τρια μου έκανε παρατήρηση
 - Έχω λάβει παρατήρηση από τον/την καθηγητή/τρια περίπου δύο - τρεις φορές
 - Ναι, ο/η καθηγητής/τρια μου έκανε παρατήρηση περισσότερες από 3 φορές

Θεματική Περιοχή IV: Γενικές Ερωτήσεις για την ακαδημαϊκή επίδοση

- Γενικός βαθμός:

5-6.5/10

6.6-8.4/10

$\geq 8.5/10$

- Έχεις λάβει κάποια υποτροφία ή έχεις βραβευτεί για τις επιδόσεις σου;
Ναι έχω βραβευτεί
Ναι έχω λάβει υποτροφία
Κανένα από τα δύο
- Από το 0 μέχρι το 10, όπου 0 σημαίνει λίγο απαιτητικά και 10 σημαίνει πολύ απαιτητικά, πόσο απαιτητικά είναι τα μαθήματά σου;
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
- Μαθήματα στα οποία απέτυχε ο φοιτητής/τρια γενικά κατά την διάρκεια των σπουδών
κανένα
1
2
3
4
5>
- Αριθμός Χρωστούμενων Μαθημάτων (αυτή τη στιγμή)
κανένα
1
2
3
4
5>
- Πόσο συχνά διαβάζεις
Καθημερινά
3-4 φορές την βδομάδα
Περίπου μια φορά την εβδομάδα
Περίπου μια φορά το μήνα
Σπάνια/Καθόλου
Διαβάζω μόνο στην εξεταστική

- Πόσες ώρες αφιερώνεις κάθε φορά στην μελέτη σου;
 - Λιγότερο από 1 ώρα
 - 1-2 ώρες την ημέρα
 - 3-4 ώρες την ημέρα
 - Περισσότερο από 5 ώρες την ημέρα
 - Δεν διαβάζω
- Αν διαβάζεις μόνο στην εξεταστική πόσες ώρες την ημέρα αφιερώνεις στη μελέτη;
 - Λιγότερο από 1 ώρα
 - 1-2 ώρες την ημέρα
 - 3-4 ώρες την ημέρα
 - Περισσότερο από 5 ώρες την ημέρα
- Πριν πάω στην διάλεξη προετοιμάζομαι κατάλληλα
 - Διαβάζω την ύλη του προηγούμενου μαθήματος
 - Ελέγχω από το συμβόλαιο του μαθήματος την ύλη και την διαβάζω από πριν για να μπορώ να συμμετέχω στο μάθημα
 - Κάνω τις ασκήσεις που είχα για το σπίτι
 - Δεν προετοιμάζομαι καθόλου
- Πριν πάω στην εξέταση προετοιμάζομαι κατάλληλα
 - Ναι, προετοιμάζομαι προσεκτικά και αφιερώνω αρκετό χρόνο για μελέτη
 - Ναι, κάνω μια γρήγορη επανάληψη του υλικού πριν από κάθε εξέταση
 - Πολλές φορές, αλλά όχι πάντα. Εξαρτάται από το μάθημα και τη δυσκολία του
 - Κάνω μια απλή ανάγνωση των κεφαλαίων, χωρίς να μάθω κάτι.
 - Όχι, συνήθως δεν έχω χρόνο ή δεν το θεωρώ απαραίτητο
- Πόσο συμφωνείς με την πιο κάτω δήλωση: "Μαθαίνω πράγματα από τα ΜΚΔ που έχουν σχέση με τις σπουδές μου"
 - Συμφωνώ απόλυτα
 - Συμφωνώ
 - Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ
 - Διαφωνώ
 - Διαφωνώ απόλυτα

- Ακολουθείς σελίδες/profile με εκπαιδευτικό περιεχόμενο; πχ. Η ανθρωπολογία είναι πολύ κουλ;

Ναι ακολουθώ

Δεν ακολουθώ

- Η συμμετοχή στα ΜΚΔ αυξάνει την κατανόηση των θεμάτων που συζητούνται στην τάξη

Συμφωνώ απόλυτα

Συμφωνώ

Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ

Διαφωνώ

Διαφωνώ απόλυτα

Θεματική Περιοχή V: Ερωτήσεις για τη συσχέτιση της χρήσης ΜΚΔ και ακαδημαϊκής επίδοσης

- Πόσο συχνά νιώθετε ότι ο χρόνος που δαπανάτε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης θα μπορούσατε να τον είχατε αφιερώσει σε ακαδημαϊκές δραστηριότητες;

Ποτέ

Σπανίως

Καμία φορά

Συχνά

Πάντα

- Νιώθετε ότι είστε εθισμένος/η στα ΜΚΔ και αυτό έχει αντίκτυπο στην ακαδημαϊκή σας επίδοση;

Συμφωνώ απόλυτα

Συμφωνώ

Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ

Διαφωνώ

Διαφωνώ απόλυτα

- Υπάρχει βελτίωση στους βαθμούς σου από τότε που ασχολείσαι με τα ΜΚΔ;

Συμφωνώ απόλυτα
Συμφωνώ
Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ
Διαφωνώ
Διαφωνώ απόλυτα

- Πιστεύετε ότι τα ΜΚΔ σας αποσπούν από τις ακαδημαϊκές σας υποχρεώσεις;

Συμφωνώ απόλυτα
Συμφωνώ
Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ
Διαφωνώ
Διαφωνώ απόλυτα

- Έχεις group chat με τους συμφοιτητές/τριες ή με φίλους/ες όπου συζητάτε για το πανεπιστήμιο;

Ναι
Όχι

- Αν ναι, σε ποιο ΜΚΔ;

Facebook
Twitter
Instagram
LinkedIn
Snapchat
TikTok
Pinterest
Reddit
YouTube
Threads
Άλλο: _____

- Τι συζητάτε σε αυτά τα group chat;

Ανταλλαγή σημειώσεων
Οργάνωση ομαδικών εργασιών
Ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με το πρόγραμμα μαθημάτων,
προθεσμίες εργασιών και εξετάσεις

Συζητήσεις για τις διαλέξεις, το υλικό διδασκαλίας και τις αντίστοιχες αναρτήσεις των καθηγητών

Ανταλλαγή συμβουλών και πληροφοριών για μελέτη

Άλλα θέματα, εκτός μαθημάτων

- Πόσο συχνά ανταλλάζετε ακαδημαϊκά υλικά ή σημειώσεις με συμμαθητές σας μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης;

Ανταλλάσσουμε σχεδόν καθημερινά μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Ανταλλάσσουμε περιστασιακά, περίπου μια φορά την εβδομάδα

Ανταλλάσσουμε μερικές φορές το μήνα

Σχεδόν ποτέ δεν ανταλλάσσουμε ακαδημαϊκό υλικό ή σημειώσεις μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης